

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnishtvu prejemam:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5.50
na mesec	1.90

Priloga vsak dan sveder tiskovni delovni in prazniški.

Inserti veljajo: petstopenjska petletna za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insertih po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Prodan tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6.50
na mesec	2.30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
pol leta	14—
četrt leta	7—
na mesec	2.30

Vprašanjem glede insertov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 95.

Ljubljanski občinski red.

Protest občinskega sveta Ljubljanskega zoper nameravano spremembo občinskega reda in občinskega volilnega reda za mesto Ljubljana.

(Po referatu obč. svetnika Višni-karja.)

Deželni odbor je predložil deželni zboru načrt zakona (priloga 67) s katerim se izpreminjajo § 7. obč. reda in §§ 24. in 48. vol. reda za deželno stolno mesto Ljubljana.

Občinski red in občinski volilni red z dne 5. avgusta 1887. št. 22 sta se reformirala šele po zakonu z dne 17. oktobra 1910 št. 31 ter je sedanji, šele nekoliko tednov poslujoči občinski svet prvi, ki je bil izvoljen na podstavi novega vol. reda.

Najvažnejši nasvet je izprememba § 7. obč. reda, ki se glasi: »Občinski družniki so tisti avstrijski državljani, kateri v občini nimajo domovinske pravice, a vendar v nje ozemlju stanujejo in ali tamkaj posedujejo kako hišo ali kako zemljišče, ali od svojega v občini izvrševanega obrta ali od svojega zaslužka ali od kakega drugega dohodka plačujejo v nji predpisani davek.«

Predlaga se, da naj se ta paragraf odsluži glasi:

»Občinski družniki so tisti avstrijski državljani, kateri v občini sicer nimajo domovinske pravice, pa posedujejo tamkaj kako hišo ali zemljišče, ali ki plačujejo od svojega v občini samostalno izvrševanega obrta ali od svojega pridobitka direktnih davek, ali pa ki stanujejo v občini in tam od kakega drugega dohodka plačujejo davek.«

Po § 2. obč. reda se razločujejo v občini občani in vnanji (tujci). Občani so občinski domačinci, ki imajo v občini domovinsko pravico (§ 3) in občinski družniki, ki stanujejo v občini in posedujejo tamkaj kako hišo ali zemljišče ali pa plačujejo v občini predpisani davek. Po obstoječem zakonu je tedaj nedvomno in jasno določeno, da mora obč. družnik imeti svoje bivališče v ozemlju mesta. Ako se odpravi ta bistven kriterij obč. družnika, potem postanejo tudi vnanji obč. družniki in s tem tudi ljubljanski občani ter uživajo pravice občanov. To gotovo ni v duhu zakona in na korist meščanom.

Ker ima po § 1. in 15. obč. vol. reda za Ljubljano vsak avstrijski državljani, ki ni iz v zakonu navedenih razlogov izključen ter plačuje vsaj

eno leto v občini občinskim dokladam podvržen davek, aktivno volilno pravico v občini, bi se tudi po nasvetovanju prenaradbi § 7. obč. reda v tem oziru ničesar ne izpremenilo, pač pa bi bila izprememba v protislovju z drugimi določili zakona.

Prememba je tedaj glede na občinske volitve popolnoma nepotrebna in neumestna, ker bi tudi potem ne bilo v Ljubljani niti enega volilca več ali manj.

Razloge za predlagano premembo je iskati drugje, kar priznava tudi deželni odbor v svojem poročilu (pri l. 67) na deželni zbor. S prenaradbo obč. reda se hoče izpremeniti deželni volilni red z dne 5. novembra 1898 št. 40 in 26. avgusta 1908 št. 15 tako, da bi smeli vsi tisti vnanji volilci, ki volijo v občinski zastop, voliti v mestni skupini Ljubljana za deželni zbor.

Po § 13. deželnozbornskega volilnega reda za Kranjsko volijo poslance v § 3. naštetih mest in trgov, tedaj tudi Ljubljane, neposredno vsi tisti občani, ki imajo po posebnem občinskem statutu mesta Ljubljane ali po občinskem zakonu pravico voliti v občinski zastop in kateri plačujejo (v 3. razredu) najmanj osem kron direktnega davka na leto.

Volilni upravičenci za deželni in državni zbor smejo — izvzemši splošni volilni razred — samo enkrat voliti v skupinah veleposelstva, mest in trgov in kmetskih občinah.

§ 14. deželnozbornskega volilnega reda določa: »Ako je volilec volilskih razredov mest in trgov ter kmetskih občin občan več občin, tedaj izvršuje svojo volilno pravico samo v občini svojega rednega bivališča, in če v nobeni dotičnih občin nima rednega bivališča, pa tam, kjer plačuje največ neposrednega davka.«

Razlika med volilci v občinske zastope in v dež. in drž. zbor je jasna in tudi stvarno upravičena. Kdor ima v raznih občinah kako posestvo ali obrt, od katere plačuje davek, sme voliti v vseh dotičnih, v deželni zbor pa samo enkrat, izvzemši člane trgovske in obrtne zbornice in splošno kurijo, kjer se voli v drugič.

Temelj naši ustavi je februarjski patent (26. februarja 1861 dež. zak. št. 20), s katerim sta se tudi za Kranjsko izdala dželni red in deželni volilni red. Ta zakon, ki je za državni zbor in za posamezne dežele ustanovil interesno zastopstvo je nazval poznejši vol. zakon (1873 itd.) in raznim novelam glede temeljnih načel, zastopstva interesov,

še danes v veljavi. Tudi drž. osnovni zakon z dne 21. decembra 1867 št. 141 je obdržal ta načela. Do leta 1873 so deželni zbori volili državne poslance, a tudi po skupinah. V kmetskih občinah so volili volilne može, v mestih direktno.

Omejitev mestnih volilnih okrajev je strogo interpretirati. V mestnih skupinah ne volijo krajne občine, ampak samo v zakonu navedena mesta in trgi.

C. kr. državno sodišče je že dvakrat, prvič o priliki državnozbornskih volitev v dolenskih mestih (Ribnica) z razsodbo 8. julija 1902 št. 215, drugič pri deželnozbornski volitvi v Kamniku z razsodbo 22. novembra 1908 št. 421 razsodilo, da so v mestnih skupinah upravičena k volitvi samo v te okraje izvršena mesta in trgi, ne pa tudi vasi, katere so s temi mesti in trgi združene v eno krajno občino. Samo pri dolenskih mestih je 105 takih vasi, katere bi mesta popolnoma majorizirale, ako bi obveljalo nasprotno pravno mnenje.

Ljubljana obstoji iz VI. mestnih okrajev in osem v § 3. dež. volilnega reda navedenih predkrajev ter tvori dva volilna okraja. V kateri mestni okraj ali predkraj naj bi se v posameznih slučajih vvrstili vnanji volilci, je vprašanje.

Ako bi hoteli vse volilce po deželni, ki imajo kako posestvo ali obdano obrt v mestih, pomakniti v mesta, bi bila evidenca in sestava volilnih imenikov v kmetskih občinah zelo težavna in nezanesljiva. Vsakdo naj voli tam, kjer ima redno bivališče in kjer največ davka plačuje. To je enostavno postavno in pravično.

Pri zadnjih občinskih volitvah v Ljubljani je bilo v II. volilnem razredu izvrščenih 720 vnanjih volilcev, ne samo iz okolice, ampak tudi iz drugih krajev naše dežele in drugih dežel. Vse te volilce potisniti v Ljubljano pri deželnozbornskih volitvah bi bilo kričeča krivica. Prodajalci in prodajalke sadja iz Vipave in od drugod, kateri navadno le kratak čas biva v Ljubljani, bi postali mestni volilci.

Izprememba §§ 24. in 48. zak. 17. oktobra 1910 št. 37 ni potrebna. Močnejši in neprozorni kuverti se lahko napravijo brez posebnega zakona. Beli kuverti so lahko znotraj prevlečeni z zelenim ali drugače barvnim papirjem.

Vnanjim volilcem pa daje obč. volilni red za Ljubljano toliko pravice na škodo mestnih volilcev, ki no-

sijo ogromna bremena, da je prememba zakona tudi v tem oziru neopravičena.

Personalni in pravni odsek je iz teh razlogov predlagal:

Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljana odločno protestuje proti sprejemu deželnemu zboru predloženega načrta zakona (priloga 76), s katerim se izpreminjajo § 7. občinskega reda in §§ 24. in 48. volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljana, in sicer:

1. Glede § 7. občinskega reda zaradi tega, ker se z nasvetovano izpremembo tudi vnanjci (tujci), ki plačujejo kak direktni davek v mestni občini, proglašujejo za občinske družabnike in mestne občane, ker se glede aktivne volilne pravice v občinski svet s tem ničesar ne izpreminja, pač pa se hoče na ta način načelno in bistveno izpremeniti volilni red za deželni zbor (§§ 3., 7., 13. in 14.) in deželni red, za katere prenaradbe je po § 46. deželnozbornskega volilnega reda treba v deželnem zboru navzočnosti najmanj 42 poslancev, ter bi lahko vplivale tudi na volilni red za državni zbor in provzročile pri volitvah za deželni zbor v mestnih in kmetskih skupinah nove kontroverze.

2. Proti izpremembam §§ 24. in 48. volilnega reda z dne 17. oktobra 1910 dež. zak. št. 31 se ugovarja zaradi tega, ker ni nobene potrebe novi občinski volilni red, ki daje vnanjim davkoplačevalcem, kateri niso občani, daleč segajočo volilno pravico na škodo meščanom, ter je komaj stopil v veljavo, zopet izpreminjati. Za predlog ad 1 so glasovali vsi obč. svetniki narodno - napredne stranke in nemške stranke (skupaj 31 glasov), proti 13 občinskim svetnikom S. L. S., za predlog od 3 vsi narodno-napredni občinski svetniki.

Občinske volitve v Mostah.

Shod pri Miškotu.

Izvrševalni odbor narodno - napredne stranke je sklical za nedeljo ob 4. popoldne shod pri Miškotu v Mostah, ki ga je obiskalo nad 150 ljudi ter je bil ta shod eden najbolje obiskanih shodov, kar jih je bilo v Mostah.

Državni poslanec g. dr. Ravnihar je otvoril v imenu izvrševalnega odbora shod ter je bil na njegov predlog soglasno izvoljen za predsednika shoda g. Ivan Dolničar.

Kot prvi govornik je nastopil državni poslanec gospod

dr. Ravnihar,

poudarjajoč, da ima shod namen zopet in zopet naglašati, da je želja vseh Moščanov, da pride v Mostah zopet do pravih razmer. Če se vprašamo, kdo zadržuje, da takih razmer v tej občini ni, vidimo da so

krivi nepravilnih razmer

ravno oni, ki bi morali varovati občinsko avtonomijo in ki bi morali obvarovati občino vsake škode, oni, ki se na vseh koncih in krajih hvalijo, da so edino oni poklicani, da ščitijo vse vrste avtonomij od občinske pa do deželne, ki se hvalijo, da sami delajo za povzdigo ljudstva in občin, ki končno oblastno trkajo na svoje prsi, češ, da skrbijo oni sami za red na Kranjskem. Tako govore v deželnem zboru, toda to so samo besede v resnici pa vidimo, da so oni prvi, ki kršijo občinsko avtonomijo.

Da vladajo v občini Moste ne-normalne razmere, je vsakemu znano. Že zdavnaj bi se bile morale vršiti tu občinske volitve in vendar še danes o njih niti sluha še ni. To je velika škoda za občino, ki ima na svojem delu namesto občinskega odbora in župana nekakega feldvebla, ki so ji ga postavili drugi. Take razmere niso zdrave. Zato pa je naša dolžnost da drezamo in drezamo tako dolgo, da dosežemo, da nastanejo v občini zopet razmere, kakršne so edino pravilne. (Odobranje.)

Očitam naši vladi, da nekako štan-go drži tem razmeram. Če bi se vlada zavedala svoje dolžnosti, bi take razmere že zdavnaj ne moglo obstati. Nikjer na Kranjskem sedaj nimamo primere razmeram v Mostah, kjer so že

skoro 2 leti brez občinskega odbora.

Nikjer drugod vlada tega ne trpi, kakor ravno tu, neposredno pred vrati Ljubljane. Očitno je tedaj, da pade v tem oziru krivda na vlado, ker ima ona moč napraviti tako škandaloznim razmeram konec, kadar hoče. Kakor pa vse kaže, stoji

vlada pod komando

deželnega dvorca, kateremu se klanja, če tudi mora sama pripoznati, da so razmere krivične. Zato je treba, da povzdignemo svoj glas, ki naj doseže vladno palačo na Bleiweisovi cesti, da stori konec tem razmeram in naroči, da se začne priprave za

občinske volitve v Mostah. (Odobranje.)

LISTEK.

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

II. knjiga.

(Daje.)

»Vas pa, plemeniti vitez prosim, če vam smem kaj svetovati, gibajte se le med plemstvom, kažite do mene in do ljudstva zaničevanje in pomagajte s tem vzdržati med plemstvom mnenje, da je popolnoma varno. Med tem lahko odpravite iz Rima vse svoje oborožene najemnike; tako vzamete plemstvu njegove edine branitelje. Če so ti vojaki v svojih skrivališčih v gorah, dan boda daleč od Rima, jih v sili lahko pokličemo na pomoč; sredi ustaje bi se prikazali pred našimi vratmi; plemiči bi jih pozdravili kot svoje osvoboditelje, v resnici pa bi prišli kot zavezniki ljudstva. Naši sovražniki bodo spoznali svojo zmotu v zmedenosti in obupanju pobegnili iz mesta.«

»Ter svoje dohodke in gospodstvo prepustili smelemu vojaku in zvitemu demagogu,« je smeje se na glas zaklical Montreal.

»Gospod vitez, delila bodeva na dva enaka dela.«

»Dogovor velja.«

»In zdaj, plemeniti Montreal, izprazniva steklenico naše najboljšje kapljice,« je zaklical Rienzi, plemeniti svoj glas.

»Vi poznate Provençalce,« je veselo pritrilil Montreal.

Na mizi je stalo vino, razgovor je postal domač in zaupen in Montreal, čigar zvižnost je bila naučena, prostodušnost pa prirojena, je nehoti izdal Rienziu cilje svoje častihlepnosti. Ločila sta se kot najboljša prijatelja.

»Mimogrede rečeno,« je dejal Rienzi, ko sta izpraznila zadnjo čašo, »vam povem, da bo Štefan Colonna dne devetnajstega spremil veliko pošiljatev rži v Corneto. Ali bi ne kazalo, da se mu pridružimo? Vi bi pri tej priliki lahko njegove vojske pridobili za naše namene.«

»Mislim sem že na to,« je odgovoril Montreal, »in storil bom tako. Za zdaj — zdravstvujeta.«

Ogrnivši svoj plašč je vitez dal Rienziu roko in veselo prepevaje preprosto pesemco odšel.

Rienzi je gledal za izginjajočo postavo s strahom in sovraštvom.

»Če bi dali temu človeku oblast v roke, bi postal drugi Attila. Zdi se mi, da spoznavam v tem vztrajnem, divjem človeku — navzlic vsi njegovi veselosti in viteški prikupnosti — značaj naših starih sovražnikov Go-

tov. Upam, da sem ga uspal! Prej bi mogli dve solnei biti na nebu, kakor bi mogla Gautier de Montreal in Cola di Rienzi živeti v istem mestu. Ne stopi na mojo pot, Montreal, ne stopi na mojo pot.«

Med tem samogovorom se je Rienzi vrnil v svojo hišo in to noč ga ni bilo več videti.

V.

Baroni na potu. — Začetek konca.

Dne 19. maja zjutraj je bil zrak svež in vzhajajoče solnce je veselo sijalo na blesteče se šljeme in sulice močne čete oboroženih jezdecev, ki so bahavo jahali po dolgi glavni ulici Rima. Rezgetanje konj, peketanje kopit, plapolanje zastav, okrašenih z znaki Collonov in sijaj oklepov, vse to je stvarjalo veselo in pestro sliko srednjeveškega značaja.

Na čelu te čete je na ponosnem konju jездil Štefan Colonna. Na njegovi desni strani je bil vitez iz Provence, ki je s spretno roko krotil vročkrvnega araba. Sledila sta mu dva vojščaka: eden je vodil njegovega bojnega konja, drugi je nesel njegov šljem in njegovo sulico. Na levi strani Štefana Colonne je jahal Adrian. Bil je resen in molčeč in je le jako kratko odgovarjal na veselo kramljanje provençalkega viteza. Močno število jezdecev, pripadajočih evatu rimskega plemstva, je sledilo stare-

mu baronu. Četa tujih, močno oboroženih jezdecev je sledila plemičem.

Na ulicah ni bilo skoro nič ljudi; z navidezno brezbriznostjo so mestjani izza polzaprtih oken gledali sprevid.

»Kaj Rimljanov nič ne miče sijaj?« je vprašal Montreal. »Če bi jih bilo laglje razveseljovati, bi jih bilo tudi laglje vladati.«

»O, razveseljujejo jih Rienzi in drugi taki burkači; mi pa jih s strahovanjem obvladujemo,« je odgovoril Štefan.

»Kaj že poje trubadur, gospod Adrian?« je vprašal Montreal. »Kdor hoče velik, močan postati — Ta se mora hinavsko smehljati. — Temni pogledi izdajo srce — Boje provzročajo; smrt in gorje. — Ta pesem je pač na Francoskem zložena, ali njen nauk se je porodil na Italijanskem. Kačji usmev je značilen za vaše rojake in temni pogledi jim slabo pristojajo.«

»Zdi se mi, gospod vitez,« je zbadljivo rekel Adrian, »da ste nas vi in vaše vrste ljudje naučili temnih pogledov, ki so časih izraz prave kreposti.«

»A nikdar pameti, če roka ne more izpolniti, kar je pogled obetal,« je ponosno odgovoril Montreal, čigar francoska živahnost je bila večkrat močnejša od njegove prevdarnosti. »Gospod vitez,« je dejal Adri-

an, »najin pogovor bi lahko provzročil besede, ki jih ne bi rad rekel možu, ki mi je izkazal vrolo uslugo.«

»Vrniva se torej k trubadurjem,« je menil Montreal. »Ne zamerite, če nimam posebnih pojmov o italijanski časti in italijanski hrabrosti; vašo hrabrost sem sam spoznal in jo priznavam.«

Adrian je hotel ravno odgovoriti, ko je zagledal mogočno postavo Cecca del Vecchio, ki je opirajoč se ob nakovalo smehljajoč ogledoval jezdece.

»To je močan dečko,« je dejal Montreal, ogleduje kovača. »Tega bi rad imel med svojimi vojščaki. He, dečko,« je zaklical kovaču, »roke imate, ki bi me ravno tako krepko sukale, kakor kladivo. Pustite nakovalo in sledite sreči Fra Moreala.«

»Gospod vitez,« je kovač rekel, »režeži nimamo nagnenja za vojsko. Mi ne želimo drugih ubijati; pustite le nas živeti.«

»Pri sv. bogorodici — to je suženjski odgovor. Toda vi Rimljani ...«

»Ste sužnji,« ga je prekinil kovač in se je obrnil proti svoji kovačnici.

»Pes se punta,« je menil stari Colonna in vsak njegovih spremljevalcev je sledil njegovemu izgledu dodal kako psovko. Kovač pa se je delal, kakor bi ničesar ne slišal.

Danes živimo še pod vtiskom neke pravde

pred okrajnim in deželnim sodiščem, v sredini katere pravde stoji oni, ki načeljuje v tem medvladju občini kot gerent. Znano je, kako je prišlo do te pravde.

V gostilni je nanesel govor na razmere v Mostah in neki vaš pri- stajaš je izustil besede: »Oražma ne bom volil, ker se je v tej občini zapravljalo.« Na teh besedah je mož vztrajal, dasiravno so pritiskali na njega, da bi se podal in podal častno spravevalo onemu, kateremu so ve- ljale te besede. Mož se ni udal, (Kli- ei: Živio Černel!) marveč je vztrajal na svoji trditvi in nje resničnost tudi jasno dokazal. Dejstvo je, da je izgi- nil denar iz blagajne, (Klie: Nič ga ni notri!) in priče so izpovedale, ka- ko se je postopalo. Gerent je zvrčal

krivdo na mrtvega,

ki se ne more več zagovarjati. Misli- li je, da bo s tem opral sebe. Toda ta je govoril še, ko je bil v službi, javno zakaj je primanjkovalo v občinski blagajni in to vpiro takih ljudi, o katerih si je mogel misliti, da bodo to povedali gerentu. Takrat je ge- rent mirno požrl te besede in ta oči- tanja in občinskega tajnika ni tožil. Šele, ko je tajnik umrl, se je ojunail in je tožil našega somišljenika za- radi že omenjenih besed, da bi s tem dokazal, da ima vest. Toda razprava je dognala, da zadene v prvi vrsti krivda in odgovornost na tem, kako se je gospodarilo, gerenta, brez ozira na to, če je bilvi tajnik kaj zagrešil ali ne. Če omenim samo gramoz. Zdi se mi popolnoma neumestno in ne- pravilno, če spravi gerent dobavo gramozu za ceste potom minnendne licitacije v svoje roke, ker ima kot gerent naravno več vpogleda. Kaj bi neki rekli oni čuvaji avtonomije in pravice, če bi se v Ljubljani župan deleževal take kupčije? Vem, da bi bili vsi pokonci in da bi župan ne ostal niti en dan več na svojem stolu. Ta pa so to mirno dopuščali. Toda, navada je, da se posujejo ceste z gramozom, da so bolj trdne, vi pa ste se sami prepričali, da je bil gramoz tak, da ste se v cestnem blatu lahko pogrezali do kolen. Gerent je prevzel dobavo gramozu za ceno, kakršno je sklenil občinski odbor in je to polno vsoto tudi zahteval. Šele pozneje, ko je bila že cela občina pokonci je zni- žal ceno. Kako bi imenovali tako po- stopanje v navadnem življenju. se mi ne zdi umestno tu na javnem sho- du izreči.

Pa preidimo na volilne imenike. Gerent je naročil sestavo volilnih imenikov možu, ki je vaju tega dela in za to delo tudi popolnoma sposoben in ta je hotel volilni imenik tudi popolnoma pravilno sestaviti. Gerent pa je zahteval, da naj imenik popravi ter vpiše nekatere ljudi v napačne volilne razrede, kamor ne spadajo ter druge zopet v imenik, ki ne bi imeli volilne pravice. Sestav- ljalec se je temu upiral dokler mu gerent ni zagrozil. Mož se je udal in sestavil imenik po gerentovem naro- čilu. Potem pa sta prišla dva moža, pristaja iste stranke, kateri pripada tudi gerent, ter sta se pritožila proti sestavi imenika na vlado. To se je zgodilo, da bi zavlekli volitve in ta manevar se je gerentu tudi posrečil. Volitve so se na ta način za nedo- gleden čas zavlekle. Za namenoma po gerentovem naročilu napačno se- stavljene volilne imenike je izplačal gerent sestavljalcu iz občinske bla- gajne 90 K. Če bi gospodaril gerent

tako s svojim denarjem, nas to nič ne briga, tako trošenje občinskega denarja pa je očitno zapravljanje.

Gerent si je sestavljal 0 kili in čud- no je, da v občinskih knjigah nikjer ni sabelazeno, da je plačal gerent od ene teh hiš stavbo pristojbino. Ko so ga pozvali, da naj predloži pobot- nice, je rekel, da jih nima in šele pred drugo instanco se je spomnil, da je plačal umrlemu tajniku vpiro svoje žene. Sodišče mu sveda ni mo- glo več verjeti. Dejstvo pa je, da te pristojbine niso nikjer vpisane in da gerent nima pobotnic razen za dva- krat po 12 K za pristavbo, ko vendar znaša pristojbina za stavbo po 24 K. Za ta denar je občina tedaj oškodova- na. Černe je dokazal, da se je v obči- ni slabo gospodarilo, da knjige niso bile v redu in da je za to gospodar- stvo gerent odgovoren.

Če pa je mogoče občinskemu funkcionarju dokazati, da njegovo gospodarstvo ni bilo pravilno, bi mo- rala vlada biti prva, ki stori temu gospodarstvu konec. Človek bi prič- koval, da bo deželna vlada sedaj po- segla vmes ter ga odstavila, ker je nesposoben in to bi morali pričako- vati tem bolj ker se deželni odbor ge- rira za zaščitnika popolnega reda v občini in občinske avtonomije.

Zahtevati bi morali, da odstavi gerenta, ki je kriv nerada v občini. Toda vlada molči

in bo molčala in to iz istih razlogov, iz katerih je trpela doslej te razmere, ter trpela da štiti deželni odbor to nečuvno gospodarstvo. Če pa traja- jo te razmere še delj, je

deželni odbor neodgovoren za vse nepravilnosti. (Klie: Mi pa nobenih naklad ne plačamo več!)

Trkali smo zaman na vsa vrata in se sklicevali na poštenost deželne- ga odbora. (Klie: Saj je ni!) Toda iz- dalo ni nič, kadar pa pride čas volit- tev, pokažemo deželnemu odboru in vladi, kdo je gospodar v občini. Na vas je edino, da napravite red in za- to se je treba temeljito pripraviti. (Kli- ei: Smo že pripravljani!) Prepričan pa sem po teh vseh letih, da noben Moščan ne more zeleti, da bi ostali ljudje te stranke na krmilu. (Pritrje- vanje.)

Kadar pride volitev, bodo stali tu napredni in socialni - demokra- tični volilci skupaj, da ti dve stranki v svoji edinstvi dokazeta, da gospo- darite občini. Preostaja mi samo še, da opišem kaj je klerikalna stranka. Ne morem reči drugega, kakor hvala bogu, da so prišli klerikali na krmilo!

Sedaj jih poznate od blizu in marsikdo jih je spoznal, ki je mislil, da so res ljudska stranka.

Gospodarstvo te stranke se kaže jasno v delu deželnega zbora in vsak, ki vidi, kako obravnava deželni zbor važne zadeve, si lahko napravi svo- jo sodbo o tem gospodarstvu. Mislim, da niso več daleč oni časi, ko se bo izpolnila

beseda dr. Trillerja, da niso daleč časi, ko bi bil vsak trgo- vec primoran ob takem gospodar- stvu nesti svoje

ključe na sodnijo.

Deželne doklade bodo v kratkem času priskočile še za to vsoto, ki jo imamo danes in vsak davkoplačeval- ec bo moral plačati po

80%

deželnih doklad. Plačati pa bo- ste te vsote vi in oni »dobri in verni slovenski kmeti«, na katerega se dan- es sklicuje večina deželnega zho-

ra in ki je še danes glavna opora S. L. S.

Sklicujejo se na ceste, ki se jih napravili, in sklicujejo se na vse mo- alle, ki so jih pokupili na Gorenj- skem. To bi bilo vse lupo, če bi vede- li odkod imajo denar in če bi vede- li ali se jim bo podjetje posrečilo. Bojim se pa, da bodo čez deset let sa- mi krvavo občutili, kako nesposobne so gospodarili.

Sedaj so napravili, eziroma iz- premenili zakon, s katerim upajo, da si bodo osvojili Ljubljano in da bodo prišli tudi tu na krmilo. Lani se jim ni posrečilo pri občinskih volitvah zavojevati Ljubljano in to jih peče. Sedaj se prišli na to, da naj jim po- magaje glasovi a kmetov in iz ljub- ljanske okolice na krmilo. Toda tudi v tem osiru so se najbrže uredili. Metijo se, če mislijo, da so vsi ti vo- lilci res njih pristaji. Naša dolžnost pa je, da odpremo tudi tem volilcem oči. (Klie: Blagajne bi radi izpraz- nili!) Ta medklic gotovo ni bil ne- umesten, ker je to brez dvoma prvo njih stremiljenje, da spravijo kolikor mogoče svojih ljudi k dobrim kori- tom in je tudi to stremiljenje v bi- stvu celega klerikalizma. Zaradi tega se tudi silne boje, da bi prišli nara- do-napredni govorniki na kmetje in odpirali ljudstvu oči, ker se boje, da bi jim postala marsikatera dobra molzna kravica nezvesta. To vidimo tudi v

deželnem zboru.

Kadar govori v deželnem zboru kak napredni poslanec, se glasi ko- manda voditeljev S. L. S., da morajo kmetiči poslanci ven, da ne poslušajo izvajanj narodno-na- prednih poslancev, sicer se jim mor- da kaka ovčica skuja. — Isto vidimo pri shodih na deželi. Če je naznanjen kak napreden shod, oznanjajo pri božji službi, da ne sme iti nobeden poslušat naprednega govornika in to le zato, ker se boje resnice in ker ve- do, da morda enemu ali drugemu vendar ostanejo besede v spominu in spozna, da naprednjaki niso taki, kakršne so jim slikali.

Slikajo nas pa kot brezverce; ta pesem je stara in obrabljena in nobe- den ji ne verjame več ker ne morejo prinesiti niti enega dokaza. Glede ve- re smo si vsi s socialnimi demokrati edini, da je

vera vseobna stvar vsakega človeka.

Ravno iz naših vrst pa se je ved- no zgodilo, da smo morali mi braniti vero pred onimi, ki jo uče in so jo že napisali na svoj prapor. Ravno mi smo morali braniti vero, ker so jo oni vlačili v blato, če so izrabljali spovednico in leco. In nič ni tako

brezčastnega,

kakor, da so izpostavljali celo najve- tjeje za zmago klerikalnega kandida- ta, kakor se je pri nas zgodilo in se še godi. Če potem klerikalni kandi- dat pri volitvah propade, si mora ljudstvo misliti, da je najsvetnejše iz- gubilo svojo moč ali pa da so nebesa proti klerikalcem in so jim to jasno pokazala z neuspehom. Zdi se mi pa, da so klerikalni stranko

nebesa sama že zapustila.

Če naši nasprotniki tega orožja nimajo več, imamo mi lahko delo, kakor bi imeli oni lahko delo, če bi nam mogli dokazati, da smo res brez- verci. Zato pa sem prepričan, da vam ne bo težko razločiti ljulike od pse- nice ter boste lahko spoznali, kje je resnica in poštenost in kje krivica in nepoštenost. Vaša dolžnost pa je, da greste od sosedu do sosedu in budite one, ki so morda kljub vsemu še za- spani. V prvi vrsti pa je vaša dolž-

nost, da obe napredni stranki zdru- ženi nastopata proti skupnemu so- vražniku, da zasije solnce svobode in neodvisnosti naši skupni domovini. (Burno pritrdjevanje.)

Nato govori kot drugi govornik gospod prof. Rešner.

Po vsem tem, kar se je v Mostah pod gerentstvom g. Oražma zgodilo v občinskem poslovanju, po zaključ- ku sedanjih obravnav, ki so se za ge- rentu tako žalostno končale, smemo trditi, da je obračun občanov z ge- rentom danes gotov in da ni nobene- ga dvoma več, da po novih volitvah g. Oražem tej občini ne bo več gospo- daril. Če pa naj pridejo z novimi vo- litvami v občino res tudi normalne razmere, je treba pripraviti obračun s tistimi mogotci, ki g. Oražma vzdr- žujejo na njegovem mestu, treba je pripraviti temeljit obračun s tako- zvano Slovensko ljudsko stranko.

Po vsej deželi so že izvršene občinske volitve.

in da se v Mostah še niso vršile, je krivda onih, ki jih zavlačujejo z na- menom, pripraviti vsa sredstva, da bi se volitve iztekle v korist Slov. ljudske stranke. Ne smemo dolžiti oblasti kot takih. Saj je n. pr. dežel- ni odbor oblast, ki je bila in ki bo ostala, tudi ko Slov. ljudska stranka ne bo imela več moči, izvrševati taka nasilja v deželi, kakor to dela danes. Krivi so vsi oni, ki svojo politično moč izrabljajo, trpe in podpirajo ne- zakonitosti. V boj proti Slov. ljudski stranki moramo organizirati volilce. Pozabiti ne smemo, da temelji moč Slov. ljudske stranke na oni veliki masi volilcev, ki se vedno misli in verjame svojim voditeljem, da na- prednjaštvo pomeni nasprotstvo z vero. Dokazati moramo tej masi, da pri nas občinske volitve nimajo z ve- ro prav ničesar opraviti. Ker pa se že moramo braniti njihovih očitkov, moramo govoriti o tem in naš odgo- vor je lehak. Mi zahtevamo, da cerk- ve ostanejo svetišča, kjer veren člo- vek išče dušne utehe in kjer sliši božjo besedo; zahtevamo, da se cer- kev od duhovnikov ne sme izrablja- ti za posvetne namene, najmanj pa za take politične boje, kjer oznanje- valci vere begajo in hujskajo ljud- stvo in jih uče sovraštva namesto ljubezni. Ljubljana je največja na- predna trdnjava, tukaj je, kakor kriče klerikali, sedež liberalizma, in vi najbližji sosedje dobro veste, da se v Ljubljani ne podirajo cerkve in da se duhovnikom in redovnikom prav dobro govori.

Zanimivo pa je tudi poznati bli- že ono armado, ki jo vodi Slov. ljud- ska stranka. Spominjam vas na shod, ki se je vršil ravno v teh prostorih lanske leto, javen shod, kamor bi bili lahko prišli tudi klerikalni možje in bi bili skušali overiti trditve, ki smo jih o tej stranki izgovorili. Prišli pa niso tisti možje, ki bi se bili z nami lahko spustili v pretrsevanje poli- tičnih vprašanj; stranka je poslala temveč na shod četo devic iz sosed- njega Polja, ki so pri odhodu s sho- da mlo zapele svoj klaverni »živja Šusteršič«.

Drugi del njihove armade, ki ho- če zavojevati Ljubljano in sosednje občine, so bolj oddaljeni okoliški kmetje. Meščanstvo in delavstvo je politično dovolj prebujeno, da se kle- rikalni stranki ne more vdinjati. Ženske in mali kmetje pa danes še ni- so tako daleč, da bi izprevideli, da se borimo za izključno narodne in go- spodarske koristi. Prepričani smo lahko, da bo ta verni kmetič, ko bo tudi izpregledal, odločno odklonil

A zdaj te grozne posledice! Cele noči prebdim in prejočem in če bi tebe ne ljubila tako, zapustila bi ta kraj in nikoli več bi se ne povrnila. Kaj vse povzroči neuprednost! Zakaj te nisem takrat poslušal in šla s te- boj k svaku! Prihranila bi ti bila to jezo in žalost. A če to premislim, pa mi stopi pred oči, da če bi bila Justa- na takrat ostala doma, bi bila gotovo ona postala njegova žrtev! To bi bilo končno še večje zlo od sedanjega in dekletu bi bila uničena morda vsa prihodnost. Jaz pa bom pretrpela to sramoto, pa stori z menoj, kar ho- češ!

Borec si jaskril obraz v dlani. Zenino pripovedovanje se mu je spr- va videlo kot bajka, kajti da bi bil Sedmič res tak nitvrednež, se mu je zdelo vendar od sile. Vendar je pa vsa storijska vplivala nanj, da se mu je ard napram ženi ohladi.

»Ali je to res?« jo je vprašal po kratkem premolu.

»Prisežem, če je treba!« je rekla odločno.

»Ne bo potreba prisegati,« je od- vrnil Borec in iz odgovora njegovih besedi je zvenela ona malodušnost, ki je last večine dobrih ljudi, ki se boje in tudi ne znajo nastopiti proti kri- vici, krivici, ki se jim godi. »Ako sem bil udarjen s slepoto, da nisem videl nesrede, ki je planila nad moj zakon- ski mir in srečo, da bi ju ugonobila, naj ostane to med stenami najinih sob. Če mi je prisojeno trpljenje, naj

umešavanje duhovnika v politične naše boje. Ko se bo še navedel pogu- bonosnih posledic današnjih nasil- stov, bo s svojimi zapeljivci tudi on temeljito obračunal in bojim se, da ne tako milostno, kakor mi.

Govornik pojasnjuje potem fi- naučno stanje, v kakršno je dežela zabredla po krivdi Slov. ljudske stranke in opozarjal na posledice, ki jih bomo prav kmalu začeli čutiti. Lahko je deliti podpore in bahati se z različnimi napravami v korist po- sameznih občin in posebno v korist najožjih pristajev, dokler je še kaj najetega posojila na razpolago. Pri- šla bo pa kmalu doba, ko bo finan- na moč dežele iščrpana, ko ne bo iz- datnih novih virov in bo ostalo le še plačevanje starih in dostikrat pre- nagljenih dolgov. »Delati dolg, to ni največja umetnost. In Slov. ljudska stranka mora vse svoje hvalisano go- spodarstvo postaviti na račun veli- kanskega zadolženja.

Gospodarstvo v deželi izkazuje tej stranki najslabše izpričevalo. Vseposvods pa kažejo tudi krivično enostranost in izdatno podpirajo le samo svoje somišljenike. Za novo le- to so sklenili v deželnem zboru dovo- liti 20% draginsko doklado učite- ljem. Vsem je znano, da je učitelj pri nas najslabše plačani delavec. Deželni zbor bi z dovolitvijo dra- ginske doklade izvršil svojo veliko dolžnost. Ali Slov. ljudska stranka je sklenila, da to doklado dovoljuje učiteljem po svoji previdnosti, to se pravi, te drobne ne bo deležen no- ben učitelj, ki ni z dušo in telesom zapisan klerikalcem. Kjer pa imamo enake dolžnosti, smemo zahtevati tu- di enakih pravic.

Končno se govornik dotika še krivice, ki so jih napravili z novimi volilnim redom, kako so oškodovali delavstvo zastopstva, kako pa se ni- so prav nič pomislili v Ljubljani pomagati zopet Nemcem na noge, samo da dosežejo svoj cilj, da izku- šajo zatreti narodno-napredno giba- nje. Govornik pozivlja vse može, na- predne ali socialno demokratske stranke, da s složnim in neomahlji- vim nastopom pri občinskih volitvah porazijo Slov. ljudsko stranko v Mo- stah.

Nato govori še ključavničarski mojster g. Ivan Pust, ki pozivlja na podrobno delo, nakar oprusti g. drž. poslanec g. dr. Ravnihar naznanjena govornika poslanca Gangla in g. Ribnikarja ter stavi sledečo resolu- cijo, ki je bila soglasno sprejeta.

Resolucija.

sklenjena na javnem ljudskem shodu v Mostah, dne 25. svedana 1912.

I. Visoka c. kr. deželna vlada se pozivlja, da ukrene take vse potreb- ne, da se čimprej izvrše občinske vo- litve v občini Moste.

II. Javni hod pozivlja visoko c. kr. deželno vlado, da do izvršenih vo- litiv imenuje za gerenta moža, ki zvi- zaupa zaupanje Moščanov.

Nato je zaključil predsednik g. Ivan Dolničar ta za moščanske raz- mere naravnost sijajen shod.

Dogodki v Zagrebu.

Zagreb, 26. februarja.

Pri večerajšnjih demonstracijah na Hlci je prišlo do hudega spopada med

demonstranti in policijo.

Policija peš in na konjih je ob- kolila demonstrante in začela nato z golimi sabljami udrihati po ljudeh.

mi ne bo še sramota, ki bi to trplje- nje podesetorila!«

»Hudobnež zasluži kazni,« rekla je Katinka zlobno, »nihče bi ne štel v sramoto in meni ne v zlo, ako se javno pribije njegov hudodelski čin. In to jaz hočem, ker moram imeti vsaj nekaj zadoščanja za vse muke, ki sem jih morala prestajati. Naj se mu vžge na čelo pečat prešestva in posilstva, naj ga zgrabi roka pra- vice!«

»Tega ne!« branil se je Borec. »Z nečistnikom, ki je brezvestno in brezobzirno teptal tvoje zakonske pravice, boš imeti obzir in usmi- ljenje? Ali ne vidiš, da je ravno pri- zanesljivost in obzirnost največ kri- va vse te naše nesreče? Ako bi bila jaz takoj sprva storila to, kar bi zdaj, če bi se pripetilo znova slično, bila bi qba varovana tega zlega. Za- to zasluži sodbo in obsodbo!«

»Ne, tega ne storim! Ovadil ga ne bom!« ugovarjal je mož.

»Moraš ga! On ti je lahkega sr- cea skvaril dušni in zakonski mir, ti si pa ne upaš zahtevati, kar ti gre po postavi? Kot neumnostno žaljena že- na tvoja zahtevam, da storiš, kar mora storiti vsak mož, ki resnično ljubi svojo ženo.«

»Ne spravljaj v javnost, kar se da brez škode drugega prikriti! Re- cimo, da je otrok moj!« prosil je Borec.

(Dolje prihodnjak.)

Prava in neprava ljubezen.

(Povest. — Spisal Blaž Pohlja.)

(Dolje.)

Ko je pri Mrkaču vladalo tako veselo razpoloženje med možem in ženo, bile so vse drugačne razmere na Golem.

Borec je opazil nekega dne, da se je Katinka nekam čudno spreme- nila zadnji čas. Več je je bilo, očitno več, dasi je nosila ohlapne obleke in prikrivala svojo obilnost. Borec je napravil velike oči, kot bi se bil česa ustrašil in ker ga je stvar v resnici resno zanimala, hotel je doznati do dna in zastavil ženi po večerji odločno vprašanje:

»Ti, kaj pa je s teboj?«

»Zakaj vprašaš to?« odvrnila je Katinka in naredila oni nedolžni obraz, kot premetenci in pretkanci, ki znajo in hočejo ukapati vprašaleca. Sveda je pri tem takoj sodela. Kaj je povod moževemu vprašanju, saj ga je že dolgo pričakovala, ker se sad greha ni dal več prikrivati. »Spre- menila si se sumljivo in ker veš, kako je najino zakonsko razmerje, sem gotovo upravičen zahtevati to- čnega pojasnila, s kom si se specal?«

Borec je izgovoril zadnje besede v hesni jezi kruto varanega moža, ki ima sicer dobro voljo ne pa pu- trebnih zmožnosti za izpolnjevanje težkih zakonskih dolžnosti.

Katinka si je zakrila obraz in jela v srce segajoče vzdihovati.

»Poslušaj me, potem me sodi!« govorila je, »ko ti povem vse, upam, da me ne boš obsodil!«

»Sprečala si se, samo povej, s kom, da napravim obema s kroglo predor skozi grešno telo!« kričal je. Plašno ga je pogledala, kajti strastna jeza ga je obvladala in pi- hala iz vsake njegove besede.

»Ali se spominjaš onega dne lanske jeseni na vrtu, ko sem pahni- la v tvoji navzočnosti od sebe zape- ljevat?«

»Kaj — Sedmič?« vprašal je iz- buljenih oči Borec.

»Da, on!«

»Ni mogoče!« vsliknil je mož in se prijel za glavo.

»Povedala ti bom vse natanko. Komaj se je nastanil pri nas, ta- koj je jel pasti oči na tvoji zakonski ženi. Vedno mi je bil za petami, ved- no me je nagovarjal v ostenen groh in sramoto, a jaz sem ga prezirljivo zavračevala.

Tu si šel ti od doma k bolnemu bratu in vzel s seboj Justino. Ker si nesramnega slepa ni upal doseči svoje- ga namena, segel je po zvijači. Dal mi je pri večerji v vino ometno sred- stvo, nato pa zadostil svoji pohotno- sti. Ko sem se prebudila iz omotice, bilo mi je zblazneti od žalosti nad sramoto svojo in od jese nad njego- vim hudodelstvom. Hotela sem ti ta- koj pri vrnitvi povedati vse, a nisem si upala, da bi ga ti ne končal.

politične
del pogu-
nasil-
tudi on
se, da

otem fi-
je dežela
ljudeke
medica, ki
li čuti.
bahati se
orist po-
v korist
e se kaj
go. Pri-
finanč-
e bo iz-
rat pre-
to ni
ljudeka
samo go-
un veli-

izkazuje
ričevalo.
krivično
irajo le
novo lo-
o učite-
učitelje
delavec.
tjo dra-
veliko
anka je
nje uči-
to se
žen no-
telesom
imamo
vati tu-

otika se
novim
odovali
se ni-
ubljani
a noge,
a izku-
giba-
že, na-
kratske
mahljji-
olitivah
v Mo-

ičarski
vija na
g. drž.
anjena
in g.
resolu-
ta.

shodaj
1912.

da se
otrebe-
vo-

soko e-
ih ve-
ta, ki

nik g.
raz-

ja.

acijah
opada

je ob-
ato z
judeh.

rplje-

reklja
e štel
ko se
čin.
imeti
nake.
taj se
va in
pra-

ec.
estno
onske
asmi-
pri-
kri-
bila
r bi
ično.
Za-

il ga

a sr-
it, ti
re po
a že-
kar
ično

ir se
Ra-
je

Množica se je razkropila. Več oseb,
med njimi tudi

ženske so bile ranjene.

Na Jelačičevem trgu je prišlo
zopet do spopadov. O polnoči so raz-
bili na trgu plinove svetilke. Polici-
ja, ki je prišla pod vodstvom policijskega
šefa Sportiča, se je pa morala
makniti, ker so padli iz neke ulice
strelji.

Pri teh demonstracijah je bilo
32 oseb aretiranih.

Vsi listi so edini v tem, da je po-
licija nastopala skrajno brezobzirno
in brutalno, kar je množico tako raz-
burilo, da je prišlo do takih izgre-
dov.

Opoldne se je vršila na povabi-
lo župana dr. Holjaca konferenca
občinskih svetnikov, nekaj uglednih
meščanov in zastopnikov dijaštva,
da se posvetujejo o večeršnjih do-
godbah. Vsi govorniki so naglašali,
da je kriva vseh teh dogodkov ome-
jitev politične svobode, zaplenba če-
sopisov in nečloveško postopanje po-
licije. Šele če bodo odstranjeni ti
vzroki, bo zopet zavladal mir. V tem
smislu je bila sklenjena resolucija,
ki jo bo izročil župan tudi banu.

Popoldne je bil prejšnji poslanec

dr. Lorković aretiran v kavarni.

Areteacija se je izvršila zelo intere-
santno. Policija se je postavila pred
kavarno, kar je imelo za posledico,
da se je takoj nabrala velika množi-
ca, ki je prirejala dr. Lorkoviću, ko
je zapustil kavarno živahne ovacije.
Aretili so ga, da odsedi svojo

trimesečno kazen.

Kakor znano, je bil dr. Lorković svoj
čas obsojen zaradi nekega dogodka v
verifikacijskem odseku hrvaškega
sabora. Obsojen je bil, češ da je po-
naredil podpis na nekem volilnem
protestu, dasiravno je jasno dokazal,
da je imel pooblastilo.

Ob 5. popoldne je patroliralo
orožništvo po mestu. Ponekod so se
postavili ulanci in tudi pehota je za-
sedla dvorišča več hiš. Vse ulice in
vsi trgi so bili polni

vojaštva.

Ob 6. se je razvil na Illici živa-
hen korzo ter je bilo čuti tudi glasne
klice proti banu Cuvaju. Na voglu
Frankopanske ulice, kjer so stali
ulanci, je množica kakor na zname-
nje začela spontano demonstrirati
in se je nato takoj razpršila. Pozne-
je so se vršile ravno na tistem mestu
zopet demonstracije.

Ob 8. so zapustili ulanci svoje
stališče. Ob istem času je zasedel pol
bataljona pehote

z nasajenimi bajoneti

Jelačičev trg ter napravilo kordon
proti Illici. Na Jelačičevem trgu se je
zopet začela zbirati množica. Polici-
ja je več oseb aretirala, vendar ni
prišlo do novih izgrediv.

Banjaluca, 26. febr. Včeraj
popoldne so se vršile tu velike de-
monstracije proti Ogrski in proti ba-
nu Cuvaju. Ko je začela množica pe-
ti cesarsko himno, jo je naskočila po-
licija z golimi sabljami ter pri tem
ranila tudi več žensk in otrok. Vse
mesto je do skrajnosti razburjeno
zaradi nastopa policije.

Sušak, 26. febr. Na Jelačiče-
vem trgu v Sušaku je demonstriralo
kakih 1500 ljudi proti Ogrski in hr-
vaškemu banu. Demonstranti so ime-
li s seboj tudi hrvaške zastave. Nato
so se demonstranti mirno razšli. Po-
zneje je prišlo do ponovnih demon-
stracij pred hišo okrajnega predstoj-
nika.

Sarajevo, 26. febr. Včeraj
ob 3. popoldne se je vršilo veliko
zborovanje, katerega se je udeležilo
kakih 5000 ljudi. Zborovanje, ki je
bilo popolnoma mirno in dostojno, se
je bavilo z razmerami na Hrvaškem
in 182 milijonskim posojilom.

Socijalni demokrati, ki so zboro-
vali na magistratu, so sprejeli reso-
lucijo, v kateri pozivljajo bosanski
sabor, da naj ne votira investicijske-
ga posojila.

Iz Mostara poročajo, da so
vprizorili tam včeraj in predvčerajš-
nem hrvaški meščani protimadžarske
demonstracije. Policija in vo-
jaštvo je napravilo zopet red, ne da
bi bilo prišlo do spopadov.

Angleško delavsko gibanje.

London, 26. febr.

Z današnjim dnevom se je začela
stavka angleških premogokopnih de-
lavcev. Prvi so začeli stavkati delav-
ci v premogokopu Wawikshire. Sicer
stavka le en del delavcev, vendar pa
je pričakovati, da se stavka kmalu
razširi na vse delavstvo. Moč delav-
skih voditeljev je omejena, kar se
kaže v tem, da so se zaman trudili
določiti četrtek kot začetni termin
stavke v celi deželi. Če se vladi ne
posreči do četrta pregovoriti lastni-
kov premogokopov, da sprejmejo
minimalni sistem, se začne v četrtek

splošna stavka v angleških premogo-
kopih. Kakor je razvidno iz časopis-
ja, je odpor posestnikov že kolikor
toliko zlomljen in so ti že več ali
manj pripravljeni začeti s pogajanj
glede minimalne plače. Asquith
je osebnopeljal na patriotizem po-
sestnikov premogokopov v Walesu,
ki so izjavili, da hočejo njegov na-
svet upoštevati. Pričakovati je, da
bodo sklenili jutri t. j. v torek, vpe-
ljati minimalne plače.

Med tem so prenehali z delom
tudi že delavci v distriktu Chester-
field v Derbyshire. Do nemirov ni
prišlo.

Vodstvo socialistov v Londonu
je izdalo na delavce oklice, v katerem
imenuje posestnike premogokopov
trgovce s sužnji, ki delavstvo izmoz-
gavajo in more.

Vodstvo pozivlja delavce, da naj
odklopijo vsako posredovanje in vsa-
ko razsodišče ter da naj ne sklepajo
nikakršnih pogodb, marveč si ohrani-
jo proste roke. Delavske voditelje
pa pozivljajo, da naj ne sklepajo ni-
kakršnih pogodb brez glasovanja.

Italijansko - turška vojna.

Bombardiranje Bejruta.

Carigrad, 26. februarja. Sem
došla konzularna poročila pravijo,
da je v Bejrutu popoln mir. Dva
eskadrona kavalerie sta prišla v
Bejrut. »Sabab« javlja, da je bil pri
nemirih, ki so nastali vsled bombar-
diranja, ranjen samo en Grk.

Dunaj, 26. februarja. Došla
poročila pravijo, da je akcija ita-
lijske mornarice pred Bejrutom zelo
iznenadila. Avstro - ogrski poda-
niki pri tem niso imeli nikake škode.
Avstro - Ogrska ne namerava posla-
ti v Bejrut vojne ladje.

Pariz, 26. februarja. Franco-
ska vlada meni, da bi nadaljna ita-
lijska akcija v Sredozemskem mor-
ju prav lahko tudi tangirala evrop-
ske interese drugih držav, vsled če-
sar bi mogli nastati resni konflikti,
na kar bo francoska vlada opozorila
italijanski kabinet.

S tripolitskega bojišča.

Tobruk, 25. februarja. (Ofi-
cijalno.) Danes proti 10. dopoldne
in ob 1. popoldne so mnogotevilne
turške in arabske čete napadle tr-
ujavo. Napade je artilerija odbila.
Na naši strani ni nikake izgube.

Turška mornarica.

Carigrad, 26. februarja. Vla-
da je dala mornarici, ki je koncent-
rirana v Dardanelih, povelje, naj
bo pripravljena za boj in naj na vsa-
ko vojno ladjo, ki se pojavi, brez
vsakega pogajanja strelja.

Italijanske namere.

Pariz, 26. februarja. »Matin«,
ki ima zveze z italijanskimi krogi,
poroča, da italijanska vlada ne na-
merava bombardirati turških prista-
nišč ali pa zasedati kako ozemlje v
Mali Aziji ali otoke v Egejskem mor-
ju. Akcija Italije se bo le na to ome-
nila, da uniči vse turške vojne ladje,
ki jih dobi italijanska mornarica v
Egejskem morju. V pariških diplo-
matskih krogih so mnenja, da je za
velevlasti prišel trenutek, da začne s
skupno energično akcijo v Carigradu.
Pončiti je treba turško vlado, da
nadaljevanje vojne nasprotuje intere-
som Turčije in velevlasti.

Štajersko.

Iz Ormoža. (Kaj bo z želez-
nico Ljutomer - Ormož?) V
soboto, dne 24. februarja so imeli
člani Ljutomerskega in ormoškega
okrajnega zastopa in Ivanjkovcih se-
stane, na katerem so se dogovarjali
glede skupnih korakov za gradnjo
železnice Ljutomer - Ormož. Položaj
je postal sedaj vsled nesrečne stran-
karske klerikalne obstrukcije v šta-
jerskem deželnem zboru precej teža-
ven. Štajerski deželni zbor ni mogel
dovoliti vsote, katere je določil de-
želni odbor za stavbo nove železnice
(250.000 K). Vsled tega odpade tudi
državni donesek in je veliko vpraša-
nje, če bo do gradnje nove železnice
sploh prišlo. Podjetniki sicer vseeno
resno mislijo na gradnjo, zahtevajo
pa, da prevzame Ljutomerski in
ormoški okraj jamstvo za obrestova-
nje 250.000 K, to je od dež. odbora
dovoljenega deželnega doneska, do
tistega časa, dokler ne dovoli deželni
zbor, da se ta vsota tudi v resnici iz-
plača. Ali, po domače povedano, do
tistega časa, dokler bodeta dr. Koro-
šec in njegov mariborski protežira-
nec Wastian v deželnem zboru ovi-
rala vsako pametno delo z obstrukci-
jami za — prazen nič. V slučaju, da
bi oba okrajna jamstvo zares prevze-
la, bi riziko navidezno ne bil velik;
ali računati je treba s tem, da bi lah-
ko oba okrajna morala celo označeno
vsoto plačati — zasebni podjetniki
si bodo v tem oziru že poskrbeli za
dovoljno varnost. Ni nam znano, ka-
ke sadoje je rodil Ivanjkovski sestane-
nek, dovoljujemo si samo nekoliko

splošnih opomb k položaju, kakor je
sedaj nastal. Jasno je namreč, da za-
denejo naš ormoški okraj vsled te že-
leznice veliko večja in obširnejša
bremena kot Ljutomerskega. Ta bi po-
rabil za odkup potrebnega zemljišča
le neznatno vsoto in bi ga zadelo tu-
di manj jamstva kot ormoški okraj.
K temu je zemljiška davčna moč
večja kot v našem okraju. Dobiček bi
pa imel okraj od nove železnice go-
tovo znaten. Vse drugače je v ormo-
škem okraju. Okrajni zastop se je
težko odločil za dovoljenje velike ok-
kupne vsote za zemljišče, ker je zem-
ljiška davčna moč ormoškega okraja
skrajno slaba. V okraju se nahaja
odsetno sila veliko vinogradov, od
katerih se že prerač let sem ne plaču-
je nobenega davka in še bode trajala
ta davčna pravica pri večini vino-
gradov 6—7 let. K tem obiskuje naš
okraj že par let sem toča, tako da
okraj vsled vednih odpisov nikdar
ne pride do proračunanih dohodov.
Uvidevamo torej, da ormoškemu
okr. zastopu skoraj ni mogoče pre-
vzeti jamstva tako, kakor si žele
podjetniki. Nastalo je pa še neko drugo
nesoglasje. Pri komisijonelnem ogledu
se je določilo sprazumno z obema
okrajnima in občinskimi zastopi,
da se naj postavi za progi med Lju-
tomerom in Ivanjkovi postajališče
v Zerovincih. Po komisijonelnem
ogledu, torej takrat, ko je bila cela
zadeva že dognana, pa so se našli in-
teresente, ki hočejo imeti postajali-
šče v Ljutomerskem okraju, to je pri-
bližno 1 km bližje Ljutomeru. Koli-
kor poznamo razmere, govore skoro
vsi tisti vzroki, ki se jih navaja za to
premostitev, za postajališče tam, kjer
je bilo prvotno določeno, namreč v
Zerovincih. Prizadete gospode vpra-
šamo, bi li bilo celi naši skupni stva-
ri koristno, da bi se zaneslo nekako
nesoglasje med vse zanimance, ki ga
doslej, hvalabogu, ni bilo nič čutiti? Je
- li po treznem preudarku polo-
žaju vredno to stroškov, ki bi se na-
prtili Ljutomerskemu okraju? Upa-
mo, da pride pravočasno do sporaz-
uma. Naš okrajni zastop pa prosimo,
da naj bo mogočnosti stori vse, kar
bo služilo za izvršitev nove železnice.
Četudi so ga popolnoma zapustili ta-
kozvani naši ljudski zastopniki v
Gradcu in na Dunaju, naj vendar ne
zgubi poguma in podjetnosti, ki ga
je vedno odlikovala.

Iz Polzele nam poročajo k Lo-
parnikovemu »popravku«: Dejstvo
je, da je bil Loparnik tistokrat pri
»jelenju«, glavnem taborišču naših
nemškutarjev, ko se je vršilo »Süd-
markino« zborovanje. Govoriti bi se
dalo o tem, ali je za zborovanje vedel
ali ne; da ne bi vedel, bi bilo skoro
nekaj čudnega v tako majhnem kra-
ju. Res je sicer, da ni oficijelno go-
voril, tozadevno se je vaš dopisnik
nekoliko nerodno izrazil; ali da je
delavcem pri svoji mizi nekaj raz-
kladal, je pa res in isti to potrdijo.
Ali je prišel k »jelenju« pred, med ali
po zborovanju »Südmarkinemu« je
vse eno; »slovenski učitelj« v take
lokalne ne hodi. Ali ni bil »slovenski
učitelj« Loparnik oni, ki je hodil po
četrkih na takozvane »Herren-
abende« pri »jelenju«? Ali ne obje-
že isti narodni Loparnik z raznimi Vo-
dopizti, Rauscherji, Wöllerji itd.? Ali
želi, da prinesemo podrobnosti? In
k vodji polzelanske ponemčevalni-
ce, kjer se vzgajajo poturice, je šel
»slovenski učitelj« Loparnik s fra-
kom in cilindrom, ko je došel Golt-
schnigg na Polzele. Starša svarimo,
naj ne dajo otrok v nemškutarsko
šolo. »slovenski učitelj« Loparnik pa
obiskuje vodjo te šole v fraku in ci-
lindru! Trditve, da se z nemškutarji
ne shaja, kakor je je napisal v svo-
jem popravku, je torej neresnična.
Pride pa še več, g. Loparnik; smo se
natančno informirali, kaj ste počeli
po drugih krajih, kjer ste službovali
in bomo svoje tozadevno znanje
vedeli primeroma vporabiti. Ljudje
vaše sorte, g. Loparnik, drugega ne
zaslužijo.

Hrastniški »Sokol« je postal na
razne strani sešitke listkov, ki bi se
naj prodajali v korist »Sokolskega
doma«. Dotični p. n. rodoljubi, ki teh
blokov niso vrnili ter tudi ne poslali
zneska 10 K, so naprošeni, da to sto-
re. Hrastniškemu Sokolu je neobhod-
no potreben dom, a — brez denarja
ne more taistega postaviti. Tudi
vsem drugim se vnovič priporoča za
podporo. — Hrastniški Sokol.

Zdole pri Vidmu. In ti, o Betle-
hem, nisi najzadnji med mesti Indi-
je ... , tako stoji nekeje v svetem pis-
mu. In ti, o zdolska fara, tudi nisi
zadnja med svojimi sestrami na slo-
venskem Štajerskem; kultura te ni
prezrla popolnoma ... Ustanovili
smo moški pevski zbor. S tem se je
prebila trda skorja in ugledila pot
splošnemu napredku. In da imajo
Zdolani v resnici smisel za napredek,
dokazuje jasno to, da se je že tokom
prvega tedna priglasiло blizu štiri-
deset pevcev, kar je vsekakor nad vse
pričakovanje. A tudi drugi Zdolani
tekmujejo med seboj, kdo bo več po-
magal — bodisi gmotno, bodisi mo-
ralno — vlademu zboru. Ko bomo
še zadnje ovire premostili, poročal

bom nadalje. — Na Zdolah se dela
dan ...

Iz Maribora. Blamaža na-
še policije. Te dni se je peljal
skozí naše mesto avtomobil, na kate-
rem sta sedela poleg soferja še dva
»vandrovca«. Ko zagleda to skupino
»oko postave«, se mu zdi takoj sum-
ljiva ter sklene, vse skupaj zapleniti.
Avtomobil se je ustavil, sofer se je
legitimiral ter povedal, da lahko s
seboj pelje kogar hoče, da to mari-
borskih policajev ne briga in »oko
postave« je z dolgim nosom odstopi-
lo. Sedaj se pa še »Marburgarica«
razkoračnje in jadicuje, da je rado-
vedna, kaj bode rekel lastnik avto-
mobila. O ubogi na duhu, nikari ne
mislite, da se bode kdo nad tem obre-
gal, a zagotavljamo vas, da je le
smeh na strani občinstva, ko vidi, s
kakim navdušenjem štramtaič polici-
ja iz Ioke (!) aretirja izstradanega
berača ali pa veselo pojočega pijan-
ca, a nobenega ni videti, če je kje
nujna potreba.

Iz Maribora. Odhodnico je
priredil mariborski »Sokol« in »Slov.
trgovsko in obrtno društvo« svojemu
dolgoletnemu členu gosp. Sagadinu,
ki se naseli kot mizarski mojster v
Ormožu. Kako prižubljen in spošto-
van je bil v Mariboru, je pokazala
udeležba iz vseh slojev občinstva. —
Narodna društva izgube z njim ene-
ga najdelavnejših in najboljših čla-
nov. Želimo mu v Ormožu največ
sreče ter čestitamo obenem Ormoža-
nom na pridobitvi tega značaj - mo-
ža.

Dramatično društvo v Mariboru
uprizori v nedeljo, dne 3. marca ve-
černo predstavo »Grajščak in kineta«,
ali »Gospod Dobski«, drama v treh
dejanjih, iz češine prevlel Gestrin.
Mariborske in okoliške Slovence pro-
simo, da tečno prihajajo k predstavi
ter opozarjamo, da si naj pravočasno
preskrbe vstopnice, ki so v predpro-
daji v trgovini gosp. V. Weikla v
Mariboru, Gornja Gospodarska ulica,
da ne bo pri blaginji preveč za-
držka.

Koroško.

Koroški deželni zbor. V včeraj-
šnji seji se je nadaljevala v zbornici
ostra debata glede učiteljskega vpra-
šanja. Sprazniti se 14 končno z veli-
ko večino samo skrajšani predlogi
glede regulacije učiteljskih plač,
predlogi glede disciplinarnih postopov,
oskrbe učiteljskih vdov in sirot ter
stanovanjskega vprašanja pa so se
odgodili po zaslugi nemških nacio-
nalcev na prihodnje zasedanje, češ,
da je treba za rešitev teh vprašanj
natančnejših informacij. Enako so
odgodili na prihodnje zasedanje tudi
zahteve koroškega katehetskega dru-
štva. Nato je prešla zbornica na de-
želni proračun in na šestmilijskono
deželno posojilo. Prihodnja seja bo
danes.

Nesreča na ledu. V Volšpergu
sta se drsali na nekem bližnjem ba-
jerju sestri 16letna Amalija in 12let-
na Kristina Schaar. Udrli se jima je
ob robu led in padli sta v precej glo-
boko vodo. K sreči je prišel mimo
nadsprevednik državnih železnic Ma-
tija Weissenecker, ki je potegnil de-
klici iz vode. Mlajšo sestro so prene-
sli popolnoma nezavestno domov,
starejša pa je šla sama.

Primorsko.

Podržavljenje laških srednjih
šol v Trstu. Tržaški župan je dobil
včeraj odlok od tržaškega namestni-
ka, v katerem se javlja, da je nanu-
ministrov slenilo podržavljenje la-
ških srednjih šol v Trstu. Podržavila
se bo najprvo mestna realka na
Aquadottu. Obenem se povabi župan
k namestništvu glede pogajanj o
raznih modalitetah te akcije in glede
odkupa mestnih realitet. Lahki so zelo
nasprotni podržavljenju laških sred-
njih šol, ker mislijo, da bi to uteg-
nilo koristiti Slovence, češ, da bo
vlada prisiljena vpeljati na državnih
laških srednjih šolah slovenske pa-
ralelne razrede.

Obstrukcija v tržaškem občin-
skem svetu. Socijalni demokrati, ki
so pričeli v tržaškem občinskem sve-
tu z obstrukcijo zaradi pogodbe me-
sta s tramvajsko družbo, so sklenili,
da hočejo obstrukcijo do skrajnosti
nadaljevati. Klub italijansko-liberal-
ne večine je imel včeraj sejo, v ka-
teri so razpravljali o sredstvih, s ka-
teteri bi se dala obstrukcija zatreti.

Križa v občinskem svetu v Pu-
lju. Kljub vsem poskusom deželnega
odбора istrskega, ki je hotel onemo-
čiti in ustaviti započeto akcijo na-
mestništva v Pulju proti mestnemu
občinskemu svetu v Pulju, je okrajni
glavar baron Gorizzutti na ukaz na-
mestništva nadaljeval pregled mest-
nih blagin. Posledica tega je bila,
da se je včeraj zjutraj javil pri sodi-
šču prostovoljno mestni blaginjak
Galante in priznal, da je ponesveril
iz mestne blaginje večje svote de-
narja. Galante je bil aretiran. Tek-
om dopoldneva je bil Galante pri-

preiskovalnem sodniku, kjer je svojo
krivdo ponovno priznal in izdal tudi
več sokrincev. Vsled tega so aretirali
včeraj več mestnih uradnikov kot so-
krivce ponesverbe in uvedli strogo
sodno preiskavo.

Sijajni slovenski ples v Trstu.
Priatelj našega lista nam piše iz
Trsta: Preteklo soboto so v bratski
slogi in ljubavi priredila vsa tržaška
slovenska društva »Slovenska čital-
nica«, »Česka Beseda«, »Dalmatinski
Skup«, hrvaško društvo »Strossmay-
er« in »Srpska Čitaonica« velik slo-
venski ples v veliki dvorani Narod-
nega doma. Prireditelj je bila tako
sijajna, kakršnih je Trst pač še malo
videl. Dvorana je bila okrašena tako
bogato in razkošno, bila je tako baj-
no razsvetljena, da je bila podobna
cvetličnjaku, vrtu iz tisoč in ene no-
či. Posebna estrada je bila rezervirana
za društvene predsednike in za
najodličnejše goste. Tu so sprejemali
goste društveni predsedniki dr. E.
Stare, Aničič, dr. Krstulović, Costa-
peraria, Kubička ter poslanci dr.
Rybač, dr. Slavik in dr. Martinis s
soprogami. Ples je bil izredno dobro
obiskan, zlasti pa je bilo mnogo ude-
ležencev izven Trsta. Zlasti so bili
tržaški narodni krogi prijetno vzra-
dočeni, da se je obdoročnemu vabilu
odzvala gospa županja Franja dr.
Tavčarjeva ter prihitela iz
Ljubljane, da pokaže svoje simpati-
je tržaškim Slovence in Slovonom.
Začetek plesa je naznanila narodna
himna »Hej Slovanci«. Himni je sle-
dila otvoritvena poloneza. Ples je
otvoril g. dr. Stare z gospo dr. Kr-
stuljevo, g. Costaperaria z gospo
Kubičkovo, g. Kubička z gospo Co-
staperarijevo, g. dr. Rybač z gospo
župano dr. Tavčarjevo, g. dr. Mar-
tinis z gospo dr. Rybačovo in dr.
Čok z gospo dr. Martinisovo. Na to
se je razvil živahen ples, ki se ga je
udeležilo nad 120 parov. Ob pol 11.
vstopil je v dvorano namestnik prime
Hohenlohe, spremljan od prire-
ditvenega odbora. Namestnik si je
dal predstaviti več odličnih gostov.
Koslanec dr. Rybač mu je predstavil
tudi gospo župano Franjo dr. Tave-
čarjevo, s katero se je g. namest-
nik dlje časa izredno živahno razgo-
varjal, kar se je splošno opazalo. Na-
mestnik je ostal na plesu nad polno-
ro uro, dokaz, da mu je prireditelj
izredno ugajala. Poleg drugih odlič-
njakov so bili navzoči na plesu še
admiral Cohen, general Krause,
predsednik pomorske oblasti dvor-
svevnik Delles, ravnatelj drž. železni-
ce Auredniček, predsednik dež. sodi-
šča dr. Milovčić, bivši srbski držav.
poslanec dr. Kvekvic in še mnogo dru-
gih dostojanstvenikov. Slovenski ples
je bil brez dvoma najsjajnejša letoš-
nja prireditelj v celem Trstu.

Areteacija. Deželno sodišče je da-
la aretirati včeraj v Trstu fotografa
Boosa. Vzrok nepričakovane areta-
cije je še neznan.

Tržaško porotno sodišče. Prvo
letosnje zasedanje tržaškega porot-
nega sodišča se odprlo v ponedeljek
4. marca.

Iz jeze, ker se, kljub večkratnim
trdnim sklepom, da ne bo več pil, zo-
pet upijal, je skočil v morje na
Karlovem pomolu v Trstu 25letni de-
lavec Frane Pečar. Obupanega greš-
nika so pravočasno rešili.

Obesil se je na Taboru pri Opči-
ni 35letni posestnik Iv. Milie. Samo-
mor je izvršil Milie v blazni domiš-
ljiji, da ga preganjajo.

Štrelska tekma planinskih
polkov v letu 1912.

Od gorskih grebenov Tri-
glava do Rena

Se straže čuječih strelcev
vrste;

Sovražnik, ki skušal bi
vdreti v deželo

No bode odnesel zdrave pete,
(Kernstock.)

Komu ni znana postava krep-
kega fanta, ki je streljal na vitkega
zlatoroga? Kdo ni še slišal o drznih
loveh, ki po planinah slede bronz-
gi divji kozi? Menim, da ga ni med
bralci, ki bi mogel zanikati na ti
vprašanji! Utrjeni sinovi so to, da
res prave gorenjske korenine. Zbra-
ni iz triglavskih trat, juljskih in
kamniških alp in lepih dolin kranj-
ske dežele, bodo priredili letos velike
ljudsko slavlj.

C. kr. domobransko ministrstvo
je poverilo prireditelj strelske tekme
kranjskemu polku cesarskih strel-
cev, ki se bo vršila meseca maja na
vojaškem strelišču v Ljubljani.

Dosedaj so se ta slavja vršila
na Tirolskem in Koroškem. In ta
slovesnost kranjske dežele nikakor
ne bo manjša od onih. Udeležiti se je
Njegova cesarska Visokost nadvoj-
voda Friderik, mnogi drugi člani ce-
sarske rodbine, domobranski mini-
ster in več drugih vojaških in civil-
nih dostojanstvenikov.

Ne oziiraje se na splošni namen
strelskih tekem — pospeševati strel-
stvo, vsposobujati častnika in močivo
k tekmovalnosti — izražajo te prire

šitve mnogo lepega, kar mora vsak s največjim veseljem pozdravljati. Gledajo ga gledati prostaka, ki bo prekosil svojega predpostavljene. Ta radost! To mladostno navdušenje! Tedaj se bo videlo, da isti duh preveva vsa srca, da je Avstrija, dasiravno razkosana po narodnostih, le ena nerazrušljiva država.

«Okó in roko uri domovini v prid!» Ta lepi izraz je zbudil zanimanje tudi pri učeči se mladini. Po odloku ministra za izobrazbo in pouk so se vpeljale strelne vaje po srednjih šolah in drugih učenih zavodih. Od tedaj tudi v širše kroge prodira spoznanje, da se ravno tako visoko cenijo bistro oko in pogum, kakor različne znanosti. Saj se dobe ljudje, ki jih že ob pogledu na nabasano puško spreletava strah. Zato moramo z največjim veseljem pozdravljati šolsko mladež, ki se hoče naučiti: kako rabiti orožje? In to slavlje planinskih polkov bo vplivalo s svojimi velečastnimi in šumnimi prirreditvami posebno na srca naših mladencev-dijakov, ki se bodo udeležili te tekme.

Kranjska dežela, v prvi vrsti pa njena stolica, bela Ljubljana, hoče strelce in visoke goste slovesno sprejeti in prispevati za prostovoljnimi dobroti. Tuje bodo prihiti iz dalečnih dežel; ker po slavlju se jim bo nudil še drug užitek. Ljubljana sama na sebi je kaj lepo mesto, ki vidno raste in po svoji legi kaj lahko tekmuje z drugimi mesti. Poletiti bodo tudi na čarobno blejsko jezero, ki leži tam med gorskimi velikani in o katerem po pravici poje pesnik, da: Dežela kranjska nima lepšega kraja kot je okolea ta, s podobno rajjo!

Nekoliko višje, na podnožju močnega Triglava, je romantični Bohinj in doli na votlem krasu je svetovnoznana postojnska jama, v kateri zamolklo odmevajo glasovi.

Pozdrav planinskih strelcev!

Dnevne vesti.

+ Kmetijska družba v klerikalnih rokah. Po mnogoletnem prizadevanju se je klerikalno večerj posrečilo, da so dobili v kremplje kranjsko kmetijsko družbo. Ustvarili so takoj vse pogoje, da bi se jim družba ne mogla več iztrgati iz rok, poskrbeli so namreč, da bo družba odslej organizirana po farah in da bodo v podružnicah komandirali fajmoštri in kaplani. Celo učitelje, ki vendar podučujejo mladino, tudi v kmetijstvu, so pometali ven, zato pa je postal podpredsednik kmetijske družbe tisti dr. Lampe, ki še toliko sveta nima, da bi se kak škinkovec mogel na njem oddahnuti. Znano je, da je velika večina članov kmetijske družbe naprednega mišljenja, a na občne zbornice jih je težko spraviti, ker se skoro vsak boji zamude časa in s potovanjem v Ljubljano združenih stroškov. Ni dvoma, da bodo klerikalci kmetijsko družbo odtujili njenemu namenu in da bodo iz nje napravili klerikalno bojno organizacijo. Zavlada bo v družbi tista brezobrazna pristranost in korupcija, kakor vlada v društvi in korporacijah, koder imajo klerikalci večino. Kranjska kmetijska družba bo postala kmetijska družba za kranjske klerikalce. Sprito temu se zdaj usiljuje vprašanje, kaj naj store kranjski napredni kmetovalci? Možno sta le 2 poti: da poskusijo naprednjaki dobiti v roke podružnice in iz teh zopet zavzeti glavni odbor, ali pa, da sploh izstopijo iz kmetijske družbe. Danes pač še ni mogoče reči, kaj bi bilo bolje, pokazalo pa se bo to v najkrajšem času.

+ Neodvisen kmetijski kandidat v belokranjskem okraju. Kmetje v belokranjskem okraju so postavili za svojega kandidata pri nadomestni deželnozborni volitvi posestnika gosp. Julija Mazelleta. Mazelletova kandidatura je v cellem okraju napravila najboljši vtisk, saj je Mazellet znan povsod kot izvrsten kmetovalec, kot najboljši poznavalec razmer v belokranjskem okraju in kot mož, ki so mu temeljito znani križi in težave, ki tarejo belokranjskega kmeta. Povsem umljivo je, da bo narodno-napredna stranka z vsemi silami podpirala Mazelletovo kandidacijo ter storila vse, da pripomore do zmage temu pravemu kmetiskemu kandidatu. Zato pozivamo vse svoje somišljenike v Beli Krajini, zlasti pa v Črnomlju in Metliki, naj stopijo v službo dobri stvari in naj posvetijo vse svoje moči agitaciji za kmetiskega kandidata Julija Mazelleta. Ako bo vsak naprednjak v črnomljskem in metliškem okrožju storil svojo strankarsko dolžnost, ni dvoma, da bo naravnost slajno zmagal kandidat kmetiskega ljudstva Julij Mazellet.

+ Zahvalo odstopivšega deželnega glavarja Šukljeta svojim belokranjskim volilem je priobčil »Slovenec« preteklo soboto. Ker izjava ni datirana, je pač vsakdo mislil, da se je odstopivši deželni glavar spom-

nil svojih volilcev šele po dveh mesecih. Toda to domnevanje je razpršil sam dvorni svetnik Šuklje, ki je javno konstatiral, da je ono pismo pisal že 4. januarja. S to svojo konstatacijo pa je tudi indirektno javno pribral, da je »Slovenec« njegovo pismo zlorabil v agitacijske namene, ker tega pisma pač namenoma ni objavil takrat, ko je bilo pismo pisano, marveč šele sedaj, tik pred volitvami.

+ Anton Bonaventura v strahih. Preteklo nedeljo so čitali po prižnicah novo škofovo pastirsko pismo. Ni nam pač treba omenjati, da škof tudi v tem pismu ščuvva proti naprednjakom in naprednim listom. Rovarjenje proti svobodomiselnemu tisku in proti napredno mislečim ljudem je pač postala že druga njegova natura, zato bi bilo naravnost presenetljivo, ako bi se Anton Bonaventura kdaj spozabil, da bi izdal kako pastirsko pismo, v katerem bi bila v resnici beseda božja, kakor se spodobi. Vendar pa je to najnovejši škofovo pastirsko pismo v enem oziru zanimivo, v tem namreč, da veje iz njega tiha resignacija, da je čitati v njem strah pred vedno naraščajočim naprednim gibanjem povsodi po vseh deželah in državah in tudi na Slovenskem. Tako - le tarna škof: »Pravijo, da so naprednjaki, da so svobodomiselci. Tudi med Slovenci se množi njihovo število. (Tako piše škof v svojem pastirskem listu, »Slovenec« pa trobenta, da ni več naprednjakov na Kanjskem in Slovenskem! Kdo se sedaj laže, škof ali njegovo glasilo »Slovenec«?) Mnogo jih je po mestih, precej je tudi po deželi; da, o strah in groza, tudi med delavci in kmeti se dobe ... Predragi v Kristusu, ko sem z notranjim gnjevom čital slovenske liste in njihove zmote, sem nameraval v tem pastirskem listu nekatere omeniti in osvetliti; toda preveč jih je, ne morem, moral bi cele knjige napisati ... Zadnja leta so se novi in stari odpadniki organizirali, združili v eno društvo, ki ima svoje odbore in svoje liste. Tako združeni so na eni strani prostozidarji, možje prekucijskega dela, na drugi svobodomiselci, možje prekucijskih nauk, pa je prav zato zadnje čase ta besna borba mnogo bolj nevarna, pa kar očitno napreduje prekucijsko delo in si tudi prekucijski zmotni nauki očitno pridobivajo zmeraj novih privrženec. V tej organizaciji je tudi precej Slovencev, osebno mlajših ljudi. Svobodomiselci praški imajo slovenski odsek s slovenskim svobodomiselnim listom ... Ogozene so katoliške in krščanske države. Na francoskem so cerkvi sovražni — »bogatjaci« zmagali; zmagali so tudi na Portugalskem; v nevarnosti sta Španjka in Laška. Te sile »peklenih tmin« se vedno bolj združujejo gibljejo tudi v — Avstriji. Osvojiti si hočejo deželne zbornice in državni zbor, da bi tam gospodovali po francoskem in portugalskem zgledu. Že so se predzniki prinesli v državnem zboru predloge o razporoki, predlog o ločitvi cerkve od države, predlog, naj se semenišča od države več ne priznavajo, naj se pograbi cerkveno premoženje. Za sedaj so odbiti, toda preže na nove prilike ... Tako toži in tarna škof Anton Bonaventura in s strahom gleda v bodočnost. In mož ima prav, da je v strahu, saj je čisto gotovo, da je klerikalna strahovlada pripeljala že do vrhunca pri nas in drugod in da ni več daleč čas, ko se bo ljudstvo po drugih deželah in brez dvoma tudi pri nas enkrat za vselej otreslo klerikalne gadje — za lege.

+ Agrarci proti vodopravnemu zakonu. Naši klerikalci so, kakor znano, vsi zaljubljeni v novi vodopravni zakon in obetajo našemu kmetu od tega zakona nebesa. Drugačnega mnenja so pa nižjeavstrijski agrarci. Na shodu delegatov nižjeavstrijskega deželnega kulturnega sveta je rekel vitez Hohenblum o tem zakonu sledeče: kmetom hočejo vodo kar vzeti, da na njihove stroške pospešujejo industrijo. Dobili bomo v vsako vas po eno tovarno, toda ni enega poljedelskega delavca več. Če industrija rabi vodo, tedaj jo mora od nas kupiti. Mi agrarci si ne damo vzeti svojih pravic. — Če to izjavo primerjamo s postopanjem naših klerikalcev, tedaj lahko rečemo, da bodo dr. Lampe & Komp. vzeli našemu kmetu njegove pravice.

+ Plače in zaslužki. Naši katoliški koritarji in bisagarji si pri svojih hujkanjih prav radi pomagajo s tem, da očitajo naprednjakom plače in zaslužke. Nepozabno so še besede, ki jih je zalučal dr. Šušteršič v obraz vsem uradnikom, rekoč, da »žro, žro in žro«. To »vižo« pojo klerikalci pri vsaki priliki in v vseh varijacijah. Gorje tistemu, ki dobi za svoje pošteno delo tudi pošteno plačo. Klerikalci ga objedajo kar se da, sami sebi pa polnijo žepo kjer te morejo. Lahko bi v tem oziru marsikaj zanimivega povedali in morda bi prej konec obzirom, kakor si klerikalni koritarji in bisagarji mislijo. Če ima napredni človek, ki je v

redu dovršil vse studije, ki je doktor prava in služi 12 let 9000 K plače, mu to klerikalci očitajo, kakor bi bil kaj nečastnega storil. Nasprotno pa se jim zdi popolnoma v redu, da so sami dali klerikalnemu ravnatelju deželne banke 9000 K plače, ki je nastopil službo, dasi nima nobenih studij in dasi ima ta deželna banka toliko denarja, da še stokronskega bankovca ne more zmenjati. Kako znajo klerikalci računati, to se je pokazalo večeraj pri sodišču. Klerikalni primarij deželne bolnice dr. Derganc je bil večeraj zaslišan pri sodišču kot izvedeniška priča v neki odškodninski pravdi. Kod izvedeniška priča je pri sodišču prečital svoje zdravniško mnenje, katero obsega 23 pisanih strani. In potem je prišel na vrsto njegov račun. Katoliški primarij doktor Derganc je zahteval posebno odškodnino za vsako uro, katero je posvetil studiranju bolnižni dotičnega bolnika in seveda tudi plačilo za sestavo zdravniškega mnenja. Studiral je bolezen 38 ur in je za vsako uro tega studiranja zahteval po 50 K, torej 1900 K, za svoje 23 strani obsežno zdravniško mnenje pa je zahteval od vsake strani 100 K, torej 2300 K skupaj torej za studiranje in pisanje zdravniškega mnenja 4200 kron. Advokatu bi za tako delo sodišče priznalo v najboljšem slučaju 300 do 400 kron, dr. Derganc pa je zahteval 4200 kron. A prepričani smo, da se bo to častivrednim klerikalcem popolnoma v redu zdelo, zakaj njih načelo je, da sme klerikalec zaslužiti kolikor more, samo naprednjak nima pravice ne do poštene plače ne do poštenega zaslužka.

+ »Kako »Narod« obrekuje poštenega obrtnika.« Pod tem naslovom je priobčil sobotni »Slovenec« izjave raznih oseb, ki bi naj oprale mojstra Ogrina pred očitanjem, da je izbral klerikalno obrtno pomožno zadruho v svoje samopasne namene. Med temi izjavami, za katere sta »Slovenec« in Ogrin rabila celih osem dni, se nahaja tudi izjava gosp. čevlarskega mojstra Franca Kovača na Marije Terezije cesti. Kako pa je prišlo do te Kovačeve izjave? Ogrin je prišel h gosp. Kovaču ter mu dal podpisati neko izjavo. Gospod Kovač je izjavo, ne da bi jo natančneje prečital, v dobri veri podpisal. Ko pa je ta izjava izšla v sobotnem »Slovencu«, se je prepričal, da je takšna, da bi je ne bil nikdar podpisal, ako bi vedel za njeno vsebino. Gosp. Kovač je takoj pozval Ogrina, da naj takoj prekliče njemu podtaknjeno neresnično izjavo, ter mu je obenem zagrozil, da ga bo sicer tožil. Taki- sto je gosp. Kovač pred pričami izjavil, da se članstvu pri obrtno-pomožni zadruzi odpove prav zaradi tega, ker si je Ogrin kot načelnik te zadruge samolastno dovolil kredit. Da pa je Ogrin zares samolastno izbral kredit obrtno-pomožne zadruge, to je Kovaču povedal in priznal sam načelnik nadzorovalnega sveta. Takšna je stvar s Kovačovo izjavo. Da so najbrže tudi ostale izjave, ki jih je priobčil »Slovenec« v Ogrinovo obrambo, rezane po istem vzorcu, nam pač ni treba še posebej poudarjati. H koncu še eno besedo! »Slovenec« misli, da bo najuspešnejše branil Ogrina s tem, da napada zadruho združenih ljubljanskih čevljarjev in g. čevlarskega mojstra Breskvarja. Toda s takimi napadi dela slabo uslugi ravno svojim ljudem, saj je vsemu svetu znano, da so prav »Slovenčevi« somišljeniki spravili zadruho v položaj, v katerem se sedaj nahaja. Kar pa se gosp. Breskvarja tiče, povemo klerikalni gospodi samo to-le: Gosp. Breskvar je za zadruho storil, kar je človeško mogoče, in nikogar ni, da bi mu mogel v tem oziru kaj očitati. Mož, ki je storil več kakor svojo dolžnost, pa se ne bo dal blatiti od ljudi, ki so vse spravili na psa, kar so po nesreči dobili v svoje roke.

+ Ni res, da dá deželni odbor glaslo nice, komur hoče. Patečično je naglašal v kranjskem deželnem zboru mal možiček, da lahko da deželni odbor glasovnice komur hoče. To ni res! Če bi jih dal tistemu, ki je zabož v volilnih spisi odprl, v namenu, da dotični storilec podvrže nekaj izpolnjenih glasovnic, bi zakrivil deželni odbor oziroma dotični deželni odbornik kaznjivo dejanje. Kaznovan pa ne bi bil, dokler delijo v deželnem zboru kranjski božji namestniki, hčerko božjo.

+ Dr. Pegan — slab jurist. Bivši prečanski zupan Vintar in njegovi zalostni tovariši strašno proklinjajo dr. Pegana in trdijo, da je on moralčen povzročitelj prečenske afere in njih nesreče, ker jim je dajal napadne nasvete in jih učil, da ni treba iti županu k nobeni oblasti in na noben poziv. Hujškal je zopet postavil — revolucionar in je rekel, da jim nobena oblast blizu ne more. Ubogali so ga in Vintar je še oblastno rekel, da dr. Pegan več zana, nego uradniki pri okrajnem glavarstvu. No zato so bili zaprti — a dr. Pegana ni bilo da bi jih bil rešil. Zdaj ga pa preklinjajo, da se dela tema. Da, da, dr. Pegan, le vprašajte g. Štemburja,

boste videli, da je tako. Pa tudi ljudstvo vseprek pravi, da nihče ne bo vzel dr. Pegana za zastopnika, ker čisto nič ne ve in ne zna. Zdaj dr. Pegan že ni več za dr. Šturmom v Črnomlju, ampak deli usodo njegovo, da ga niče ne obraja.

+ Čudno naključje. Večerajni »Slovenec« poroča: »Revizijo v hotelu »Union« sta izvršila gg. tržna nadzornika iz Ljubljane in Grada. Pregledala sta vse kuhinjsko posodo in opravo v kavarni in restavraciji ter izrekla ravnatelstvu pohvalo, da sta našla vse v najlepšem redu in snagi. Čudno pa je, da je upravni svet hotela »Union« ravno večeraj ugotovil pred sodiščem, da se dosedanje ravnateljstvo, to je dež. poslanec g. Kobi, vrže iz »Uniona« — menda samo zato, ker je s pomočjo g. Cundra uvedel v hotelu zopet snago in red.

+ Is politične gozdarske službe. C. kr. višji gozdni komisar Oton Paul v Ljubljani je bil na lastno prošnjo premeščen v Celje.

+ Glas iz občinstva. Piše se nam: Čuje se marsikaj o prometu na električni železnici, zlasti se čuje želja da bi bila proga Garnizijska bolnica — Južni kolodvor, direktna proga. Ta vpljava je bila s stališča udobnosti zelo praktična. Trditve, da se vozi na progi: Garnizijska bolnica — Južni kolodvor po električni železnici največ potnikov sloni na povsem utemeljenem razlogu, saj so na progi: Mestni trg — Vodmat javni uradi, šole, bolnice itd. Kaj pa na progi sv. Jakoba trg — Dolenjski kolodvor? Tu so vozovi z večine prazni. Ta proga pomenja za podjetje gotovo le izgubo in ni se čuditi, ako je finančni vspeh podjetništva od leta do leta vodno bolj neugoden. Čuditi se je, da podjetje ne skuša popraviti velike škode ki jih pri tem trpi in ne poišče prometnejših prog! Seveda bi morala občina zastaviti svoj vpliv, saj železnica je tukaj zaradi občinstva ni ne naopak. Tuji, prihajajoči v Ljubljano, se čudijo vozovom, ki prazni vozijo. Železi je pač, da bi se to vpoševalo in v kratkem potrebno in koristno ukrenilo.

+ Suplentura za zgodovino in zemlepisje je razpisana na c. kr. realni v Idriji (polnoštevilna in najbrže za cel II. tečaj; zadnji vložni dan 29. II.) in na c. kr. realni v Ljubljani (10 tedenskih ur za cel II. tečaj, prošnje naj se vložijo takoj).

Zdravniško mesto v Domžalah. Da ne bo nesporazumljenj, konstatujemo, da se zdravnik na Bledu gospod dr. Gabriel Hočevar sploh nikoli ni poteval za zdravniško mesto v Domžalah, ter da je in ostane tudi še nadalje na Bledu.

Še malo luči. V »Slovencu« in »Dolenjskih Novicah« se je ponosno omenjalo, da je izrekel občin. odbor v Prečni v preiskavi se nahajajočemu eks-županu Vintarju zaupanje na predlog znanega Planinška s Dolenjskih Kamene. Omenjamo pa še mi, da je ta Planinšek tisti, ki je v eekarju z župnikom iz Prečne nosil glasovnice, popisane s klerikalnimi kandidati, po vaseh, katere je župnik o priliki bere razdaljal volilecem. Opozorjamo na to državno pravdnistvo v Novem mestu, da pošlje par orožnikov v Ločno, da se tam informirajo, kako je župnik s Planinškom skupaj vsiljeval izpolnjene glasovnice in volilecem obljuboval voz in dal za dva štefana v gostilni pri Kosu. Toliko v vednost državnemu pravdnistvu, če rabi kaj za natančnejšo biografijo prečenskega župnika.

Kritik. Iz Novega mesta. V »Dolenjskih Novicah« se je oglašil možak, ki v članku »Pod svobodnim solncem« skuša na klerikalni način kritikovati občinsko upravo v Novem mestu. Pisec tistih vrstic se sedaj ni osahnil ostanki onih slin, ki so se mu mastnoželjno ali zastonj cedile po mestu občinskega odbornika. Može se kar peni jeze in grize v blamaži, ki jo hoče prikriti kakor lisica, kateri je bilo zrelo grozde prekislilo, ker ga ni mogla doseči. Svojo jezo spuša na novega župana, ker je občinskim uslužbencem dal povišati plače, oziroma izplačati draginjske doklade. Zlasti so mu pa na poti stražniki in njih število, to so štirje, in teh je po njegovem mnenju desetkrat preveč. Vsak poštenjak in resen človek ve, da imajo štirje stražniki že zdaj dovolj opravka v svoji naporni nočni in dnevni službi in da ne bo v bližnji prihodnosti o priliki gradnje nove železniške proge nič boljše, ampak dokaj hujše. Pri tem kaže tisti pisec za zgled na znano občino, kjer je 9000 ljudi in opravljajo to delo trije, ne pove pa, kako je tam za red skrbnjeno. Poznamo dobro tisto občino s 9000 dušami, kjer človek na izprehodu ni varen svojega življenja, kjer se ravna z občinskimi reveži kakor s staro šaro, kjer se zlasti pri volitvah vsake vrste sleparije in goljufije gode in sploh protipostavnosti. Onega gospoda, ki ima tonzuro pokrito s vlasuljo, seveda zelo jezi, ker ne more svojega tridentinskega nosu vtikati v občinsko upravo in svojih smolnatih prstov v občinsko blagajno, ki je za take manevre zelo izku-

šen in bi še rad ekserciral v Novem mestu, kakor je imel priliko v neki zelo mastni fari ob Savi. O, saj poznamo tisto historijo in glorio o tisočakih.

»Indijska kri«, krasna, deloma kolorirana svetovna učinkovitost trdke »Nordiskfilm Ko.« predvaja se od danes naprej v Elektroradiografu »Ideal« pri večernih predstavah. — Ta velikanski film v 2 delih je nad 900 m dolg in jako zanimiv. — Razen te krasne slike predvaja se še »Slapovi Monasterio de Pedra« (nar. posnetek), — »Trdovraten zasledovalec (komično), — krasna komična učinkovitost »Zakonski možje« in pa »Morje se ženi« z komikom Princem v glavni vlogi. Cel spored je jako zanimiv in vreden, da si ga vsakdo ogleda.

Prememba restavracije. Gospod Jan Fiala je kupil v Gradišču poleg nunskega samostana ležečo restavracijo od kolodvorskega restavracije gospoda Ivana Schreya, ki je bil že več let lastnik te restavracije, ne od g. Friedla, kakor je bilo na nekkih listih čitati.

Petelina. Večeraj sta se doma na Hlovec pogovarjala mož in žena bez sosednjo stranko. Kakor je marsikje ukoreninjena slaba navada, da ljudje radi pri vratih prisluškujejo, tako je bilo tudi v tej hiši. Ker je pa mož čul, da se govori čez njegovo boljšo polovico, je začel v veži npti in svojega soseda klicati na korajžjo. Ta se je pozivu takoj odzval in začel se je v veži takoj ljut boj. Skakala sta drug v drugega, se bila s pestmi in praskala kakor dva mačka. Posledica vsega prisluškovanja je bila, da sta oba moža zaradi dolgih jezikov njunih žena zapustila bojno polje s krvavima glavama.

Delavsko gibanje. Večeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 279 Slovencev, 188 Hrvatov in 39 Slovencev; 160 Hrvatov je šlo pa v Inomost.

Izgubljeno in najdeno. Delavka Marija Stefe je izgubila črno denarnico z 7 K in 79 v denarja. — Davčni upravitelj g. Mihajl Frančič je izgubil zlat prstan z modrim kamnom, vreden 20 K. — Mestni policijski stražnik Josip Jazbec je našel žepno tula uro.

Izgubila se je psica jazbecarka z rumenimi lisami nad očmi in brez znamenke. Najditelj naj jo pripelje g. Pocku na Opekarski cesti v Ljubljani.

V kavarni »Central« koncertuje danes in prihodnje dni eliten dunajski damski orkester. Glej inserat. Trgovka A. Lukič se mudi na Dunaju pri nakupu najmodernejše spomladanske konfekcije za dame, gospode, dečke in deklice, na kar opozarjamo slavno občinstvo iz mesta in dežele. (767)

Narodna obramba.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Brzojav v »Slov. Narod« z dne 23. t. m., da je dunajska občina v kateri biva 300.000 Slovanov in ki je središče vseh avstrijskih narodov, darovala za takozvani Roseggerjev sklad zopet 10.000 K, me sili, da se zopet oglašim ter malo omenim našo Ciril-Metodovo družbo. Dar dunajske občine naj bode nam Slovincem za vzgled in spodbudo. Naše slovenske občine, posojilnice in gospodarska društva darovati bi morala vsako leto kako podporo naši družbi. Dunajski občinski zastopniki so večinoma krščanski socialisti in socialni demokrati, vendar ne pozabijo vsako leto na liberalni »Schulverein«. Tudi tako bi moralo biti pri nas Slovincih, kajti Ciril Metodove šole in vrte so za vse Slovence ter se pri sprejemu otrok gotovo ne gleda, katerega mišljenja so stariši; gleda se samo, ako je otrok slovenskih staršev, to zadoštuje. Ciril Metodova družba je dala pred nekaj dnevi v slovenske časopise nekaj oklic na slovenske občine, posojilnice in društva, da se naj spominijo družbe ter določijo vsakoletno podporo. Zato sem se tudi jaz oglašil sedaj, ko sem bral gorej omenjeni dar, ter kličem: Slovenske občine, posojilnice — Ciril Metodovi družbi na pomoč!

Društvena naznanila.

Društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški občini zbor bo nedeljo, dne 3. marca ob 3. popoldne v posebni sobi gostilne »pri Ančniku« (br. Burje) v Spod. Šiški.

Društva Sokolski dom v Idriji občini zbor se vrši dne 2. marca 1912 ob 8. zvečer v društvenih prostorih Sokola.

Društvo za raziskavanje polsemskih jam priredi v dvorani Mestnega doma v petek, dne 1. marca ob pol osmih sveder javno predavanje o podzemskih jamah na Kranjskem. Govoril bode društveni tajnik gosp. prof. dr. Josip Čerk in pri tem projiciral egiptovski podobe. Društvo vabi vse prijatelje raziskavanja podzemskih jam, da se v kolikor mogoče

Novem
v neki
aj po-
o tiso-

leloma
ovitost
edvaja
radio-
redsta-
delih
niv. —
se šo
(nar.
isledno-
mična
in pa
ineem
ko za-
sakdo

osposl
poleg
stav-
rater-
je bil
ne nek
na na
a bez
reslje
tako
a mož
boljšo
in svo
Ta se
se je
drug
prasa-
a vse
oba
junih
vavi-

se je
ra v
Hrvat
je
lavka
enar-
avni-
je iz-
nom.
eljski
zepno
rka z
brez
je g.
Ljub-
rtuje
unaj-
t. —
in na
der-
n-
lečke
avno
(67)

da v
odu-
bčina
in ki
odov,
rjev li,
da enim
žbo.
nani
udo.
e in
orala
užbi.
veči-
ljalni
sako
Tudi
ncih,
si so
jemu
miš-
ako
ado-
dala
opise
po-
po-
efno
glasil
dar,
ojil-
po-

tega
aljo,
po-
ku-
iriji
1912
orih
pol-
est-
i ob
je o
em.
osp.
pro-
vo-
od-
roče

obilnem številu udeležbe te brezplačne drnštvene prireditve.

Prosveta.

Iz pisarne slovenskega gledališča. V četrtak se poje tretjič v sezoni pri dramskih cenah V. Parmova opereta »Carilina amasconka« (izven abonementa, za lože par). Opereta je docela kar najlepše inscenirana ter na novo režirana. — V soboto prvič A. Funtkova nova izvirna drama »Tekma«. Ta drama se odigrava v umetniških krogih, ter je polna lepih efektov. Predstava se vrši za ne-par-abonente.

Umetnost.

„Glasbena Matica“ se z veliko vneto pripravlja, da dostojno in z lepim uspehom izvede prvi slovenski oratorij P. H. Sattnerja, dosedaj največje in najzanimivejše slovensko izvirno koncertno delo. Pevski zbor, ki je že mnogim domačinom in tujim skladbam pripomogel k popolnemu uspehu, hoče z navdušenostjo domačemu delu zagotoviti kar najslajnejšo veljavo. V mogočnem številu — blizu 250 pevk in pevcev se udeležuje z vso poštvalnostjo in velikim veseljem pevskih vaj pod vodstvom koncertnega vodje Mateja Hubada.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča. Rafinirana zapeljivka k tatvini nedolžnih otrok.

(Popoldanska razprava.)

Obtoženka Darovčeva je pri popoldanski razpravi še vedno tatila, da bi ona dekletcu ukazala krasti. Pokusala je na vse načine uplavit na sodni dvor in na porotnike, da bi vzbudila vsaj dvom o svoji krivdi ali njihovo usmiljenje. Sodni dvor je postavil porotnikom dve vprašanji in sicer prvo, ali je obtoženka kriva, da je z velevarjenjem, nasvetovanjem in podukom napeljala 10letno Heleno Marchiotti, da je ta radi njenega dobička izmaknila iz posesti svojega očeta Ivana Marchiottija znesek nad 200 kron. Drugo vprašanje, za slučaj, da se prvo potrdi, vpraša, če presega ukradena svota 2000 kron. —

Državni pravdnik,

ki je imel kar je poudarjal sam, lahko stališče je podal nekaj kratkih pojasnil glede izvršene tatvine 10letne deklice, katerih tatvin neposredna povzročevalka je obtoženka, ki je tembolj kaznjiva, ker je pohujšala in zapeljala nedolžnega otroka. To je obtoženka, sicer šele pod pritiskom dokazov, a končno vendar le sama priznala. Krivda je gotova, gre pa za drugo vprašanje ali presega ukradena svota 2000 kron. Državni pravdnik predlaga, da se mora tudi to vprašanje potrditi, kajti Darovčeva ni odgovorna samo zato, kar je ona dobila — priznala je sama 1608 kron — marveč je odgovorna za vso škodo, ki jo je imel Marchiotti, in ta dosega po zapriseženi izpovedi njega samega gotovo 4000 kron. Zastopnik zasebnega udeleženca G. Marchiottija dr. Kokalj

se pridružuje izjavljanju državnega pravdnika ter poudarja, da se je obtoženki dalo dovolj prilike, da bi se opravičila, in ona se je tudi potrudila, vendar se ji to ni posrečilo niti v enem slučaju. Priče, na katere se je sklicevala, so izpovedale za njo naravnost uničevalno. Njeni zagovori so lažnjivi in jasno je, da je hotela preplepiti sodnike, porotnike in vse. Poudarja, da je njena krivda tem večja, ker je prišla v hišo, ko je umirala mati zapeljanih otrok, in namesto da bi nameščala ubožcem mater, jih je učila krasti in jih je stradala in tepla, če ji niso prinesli dovolj denarja. Zanesla je nesrečo v dve rodbini. Predlaga, da potrdijo porotniki obe vprašanji. — Zagovornik

dr. Frlan

prizna pač krivdo svoje klijentke, vendar utemeljuje kljub težkemu stališču z jako umerjenimi besedami svoj predlog, da naj porotniki drugo vprašanje zanikajo.

Po kratkem resuméju dvornega svetnika Pajka so se umaknili porotniki v posvetovalnico, kjer so po kratkem glasovanju obe vprašanji enoglasno potrdili.

Nato je predlagal državni pravdnik kazni. Zastopnik zasebnega udeleženca je stavil odškodninske zahtevke, obtoženka je prosila za milostno sodbo.

Sodba.

Marija Darovic je kriva hudodelstva tatvine, ker je zapeljala z velevarjenjem in podukom 10letno Heleno Marchiotti, da je ukradla njegovemu očetu nad 2000 kron in se obsodi na dve leti in pol težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem vsako četrtletje. Zasebnemu udeležencu Ivanu Marchiottiju pa ima plačati še znesek 2491 kron 20 vin.

S tem je bila končana obravnava, ki je vzbudila veliko zanimanja ravno zaradi tako brezsrčnega in rafiniranega

zapeljavanja nedolžnih otrok k tako veliki tatvini, kar se do sedaj še ni zgodilo v Ljubljani.

Udarec s kladivom. Več fantov iz Spod. Besnice je sedelo dne 19. avgusta 1911 zvečer na travi ob cesti. Med temi se je nahajal tudi Janez Kalan posestnika sin iz Zg. Besnice. Ta je bil oborožen s kladivom, kakor da bi že naprej, vedel da bo isti večer prišlo do pretepa saj je rekel svojemu tovarišu, da se lumpov boji, zato se je oborožil s kladivom. In res je prišla precejšnja gruča fantov iz Gor. Besnice, ki so šli vasovat v Spod. Besnico. Ko sta se obe skupini zagledali, pričelo se je od obeh strani izizivanje, končno pa se je vršil spopad. Naenkrat pa je fant Jožef Papler omahnil proti svojemu bratu Francetu rekoč: „jaz sem že eno po glavi dobil“. In res, kakor sam priznava obtožen Janez Kalan, da je on udaril s polenom, ki ga je na tleh pobral Jožef Paplerja v silobranu po glavi ker je hotel svojega brata Franceta na ta način proti napadu obvarovati. Po izreku izvedencev je zadobil Jožef Papler ne s polenom pač pa s kladivom tako močan udarec po glavi, da mu je bila strta leva stran lobanje. Oddali so ga v tukajšno dež. bolnico, kjer je ostal do konca meseca novembra. Zdravniki so mu hoteli potom operacije rešiti življenje, a bila je brezuspešna ker so se vnele možganske opne vsled česar je Papler dne 30. novembra umrl. — Obdolženec ne taji dejanje.

Zagovornik dr. Ravnihar je skušal v lepem govoru razbremeniti obtoženca toda porotniki so Kalana spoznali za krivega, na kar ga je sodišče obsodilo v 3 letno težko ječo.

Razne stvari.

* Torpedo na suhem. Milan, 26. febr. Kakor poročajo vojaški strokovni list »Praeparazione«, je italijansko vojaštvo poskusilo nov torpedo za vojno na suhem, ki se bo baje zelo dobro obnesel zlasti pri obrambi trdnjav.

* Vajence — trikratni morilec. Petrograd, 25. febr. V Narvi je umrl 17letni krojaški vajenec Bals s sekiri svojega mojstra Lippardta, njegovo ženo in nekega drugega vajenca in sicer v spanju. Morilec se je sam javil policiji. Kot vzrok navedel je, da so slabo z njim postopali.

* Brzovlak ga je povozil. Trident, 25. febr. Neki kmet iz Serravalle je hotel večerjati pri Ali s svojimi volji prekoračiti železniški tir, ravno ko je prihajal brzovlak. Hitro je skočil z voza, toda v tem trenutku je prisopihal vlak ter ga povozil z volmi vred.

Telefonska in brzojavna poročila.

Poraz vlade v finančnem odseku.

Dunaj, 27. februarja. V finančnem odseku je vlada doživela hud poraz. Finančni odsek se je danes dopoldne zbral, da nadaljuje debato o davčnih predlogih. Ker avstrijskega finančnega ministra Zaleskega ni bilo k seji je socialnodemokratski poslanec dr. Diamant predlagal, da naj se seja odgodi tako dolgo, da pride finančni minister. Večina se je sicer trdila, da strmoglavni ta predlog, vendar pa je bil predlog sprejet s socialnodemokratskimi, češkimi in jugoslovanskimi glasovi ter finančni odsek s 15 proti 13 glasovi odgojen. Danes popoldne bo odsek zopet poskusil sejo.

Novi člani gosposke zbornice.

Dunaj, 27. februarja. Jutri bo objavljena uradna lista novih članov gosposke zbornice. Imenovanih bo 16 dosmrtnih članov in 14 jih bo dobilo začasno članstvo. Med njimi so baron Chiari, nižjeavstrijski deželni maršal princ Liechtenstein, namestnik najvišjega deželnega maršala na Češkem dr. Urban, Hugen knez Windischgrätz in Poljaka bivši minister Abrahamoviz in Gorski.

Dunaj, 27. februarja. V gosposko zbornico je imenovanih 26 članov. Med temi je samo eden Jugoslovane in sicer bivši hrvatski državni poslanec vitez Vuković. Izmed Čehov sta imenovana za člane gosposke zbornice bivši minister dr. Začek in založnik Ott.

Mesno vprašanje.

Dunaj, 27. februarja. Že delj časa se trudi dunajski magistrat spravi mesno vprašanje zopet v tir. Z

osirom na odpor Ogrske proti vvozu argentinskega mesa so poskusili s vvozom iz balkanskih držav. Glasom pogodbe med obema vladama naj bi se v pogodbi z Rumunsko določeni vvozni kontingenti prenesel na Srbijo. V tej točki je prišlo do načelnega sporazuma. Izvedba tega projekta pa je odvisna tudi od železnicega vprašanja. Ker je dovoljenje zvišane vvoza iz Srbije zvezano z železniškim vprašanjem, je pričakovati, da pride v kratkem do sporazuma. V poštev pridejo tu dalmatinska železnica in drugi tir železnice Kašava-Bogumin. Poleg tega se vrše ravno sedaj tudi pogajanja z Bolgarsko glede nove trgovske pogodbe. Name-rava se uvažati na leto 15.000 glav goveje živine proti znižani carini.

Novi avstrijski dreadnoughti.

Dunaj, 27. februarja. Drugi avstrijski dreadnought »Tegethoff« bo spuščen dne 21. marca t. l. v morje, ter bo po cesarjevem naročilu kumovala nadvojvodinja Blanka.

Električna železnica Dunaj-Pečur.

Dunaj, 27. februarja. V kratkem začne graditi električno železnico Dunaj - Požun, na kateri bodo vozili tudi brzovlaki. Železnico bodo otvorili baje 2. decembra letos.

Odkritje spomenika Palackega.

Praga, 27. februarja. Ob priliki sokolskega zleta odkrijejo tudi spomenik češkega historika Palackega. Komite je povabil na to slavnost vsa češka narodna društva izveniši klerikalna.

Smrt nadvojvode Luksemburškega.

Luksemburg, 27. februarja. Uradni list proklamira nastop vlade dedne nadvojvodinje Marije Adelajde. Truplo pokojnega nadvojvode prepeljejo v Luksemburg v četrtak. Pred smrtjo je bil nadvojvoda v strašni agoniji. Poleg srčnih krčev je imel tudi raka na jeziku in se je nadvojvoda boril cel teden s smrtjo. Nova nadvojvodinja Marija Adelajda nastopi vlado šele 14. junija. Dotlej bo vladala njena mati. Pred kratkim so se vršila posvetovanja, da bi se mlada nadvojvodinja poročila z nekim bavarskim princem.

Bolgarska hipotekna banka.

Sofija, 27. februarja. Tu nameravajo ustanoviti bolgarsko hipotekno banko, ki bo na polovico financirana s francoskim, na četrtino z ruskim in na četrtino z bolgarskim denarjem.

Kreta.

Atene, 27. februarja. Na Kreti so se dogodili zelo burni dogodki. Neznani zločinci so umorili tri Mohamedance, nakar so Mohamedanci napadli kristjane. Posredovati je morala orožništvo in je bilo pri tem več ljudi ubitih. V Kanji vlada velikansko razburjenje in se boje, da se konflikt ponove.

Izločitev helmske gubernije.

Petrograd, 27. februarja. Duma je nadaljevala debato o izločitvi helmske gubernije iz poljskega kraljestva. Debatu je bila zelo obsirna in mestoma zelo burna. Oktobristi so predlagali, naj se zakon proti neruskim kolonistom v volhinski guberniji poostri in naj se spravi pod ta zakon tudi gubernija Kijev in Podolija.

Krvavi spopadi v Petrogradu.

Petrograd, 27. februarja. Vseučiliški dijaki so hoteli v spomin na lanskoletno dogodka v Kijevu imeti na vseučilišču demonstracijsko zborovanje. Policija je zasedla vseučilišče. Prišlo je med naprednimi in reakcijskimi dijaki do krvavih spopadov. Nastopilo je vojaštvo, ki je rabilo orožje. En vojak je bil težko ranjen. Mnogo je bilo aretiranih. Voditelje naprednih dijakov so zaprli v trdnjavo.

Posredovanje tripartente v italijansko-turški vojni.

Pariz, 27. februarja. »Matine« poročajo, da namerava začeti tripartenta, to je Angleška, Francoska in Rusija, s posredovalno akcijo med Italijo in Turčijo, toda le, če se tej akciji pridruži tudi Avstrija in Nemčija. Temelj pogajanj naj tvori, da odpokliče turška vlada svoje vojaštvo iz Tripolitanijske ter prične neposredna pogajanja z Italijo.

Italijanske ladje v bližini Soluna.

Berolin, 27. februarja. Iz Carigrada poročajo, da sta se dve italijanski vojni ladji pokazali v bližini Kavalle v solunskem vilajetu, nasproti otoka Tasosu in da sta nato odpluli proti Dardanelam.

Mrtvi in ranjeni v Beirutu.

Carigrad, 27. februarja. Uradna lista žrtve v Beirutu konstatirata, da

je bilo 58 oseb usmrčenih, med njimi dva mornariška častnika, dva mornarja in 36 zasebnih ljudi. Ranjenih je bilo 56, med njimi en Rus.

Turški časopisi in Italija.

Carigrad, 27. februarja. Turški časopisi pišejo zelo ostro proti Italiji ter zahtevajo izgnanje vseh Italijanov iz Turčije. Zatrjuje se, da so članki inspicirani od ministrov samih.

Delavsko gibanje na Angleškem.

London, 27. februarja. V Derbyshire stavka 25.000, v Yorkshire 100.000 rudarjev. Pojutrišnjem bo stavkalo že nad pol milijona rudarjev. Pogajanja se še vedno nadaljujejo. Danes se vrši odločilna konferenca rudarske zveze. Mogoče je, da se v zadnjem trenutku še odločijo delavci, da ne prično s stavko.

Pariz, 27. februarja. Francoski rudarji so sklenili 11. t. m. štiriindvajseturno stavko, da s tem pokažejo angleškim delavcem svoje simpatije.

Poslano.*)

Nekaterim odborikom tel. društva Sokol v Šiški.

Treba je brezobzirne, resne besede. Ker večina članov Sokola v Šiški ni zadovoljna z nekaterimi dosedanjimi odborniki in se je to na zadnjem občnem zboru jasno pokazalo, se je zopet javno reklo, da je to vse Moharjevo in Kraljevo maslo. Pri vsaki priliki hoče naju predložiti narodni javnosti kot rovača proti Sokolu, kot netilca prepričev med naprednjaki. Zato izjavljam javno, da nisva bila z nezadovoljnimi v Sokolu v prav nikakršni zvezi, da je zgoraj omenjena trditve podlo obrekovanje, in imenujeva tiste, ki so to izrekli, obrekovalce in lažnike. Ako jim ti pridevki niso ljubí, naj si poiščejo zadoščenja pred sodiščem.

Sp. Šiška, 27. februarja 1912.

Mohar Dragotin. Kralj Fran.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek.

Kakor je dobro in zdravilno

navadno ribje olje samo na sebi, se vendar ne more utajiti, da ga večina ljudi, tako odrasli kakor otroci ne morejo vživati očitno zaradi njegovega duha in okusa. Scottova emulzija ribjega olja, v kateri so lastnosti in vrednosti ribjega olja s pridatki še zboljšane, zveza nasprotno večina ljudi rada brez vseh pomislekov in jo pri se tako dolgem vporabljanju tudi lahko prenašajo.

Trikrat na dan, daj časa vedno zavžita

Scottova emulzija,

izpremeni blede otroke in take, ki nimajo nič veselja za jesti, v čile in vesele otroke. Pri nakupu zahtevajte izrecno Scottovo emulzijo. Znamka »Scott« je, ki je upodobljena na črni 35 let in janci na dobro kakovost in čistost.

Cena vsakega steklenice 3 K 50. Dobi se v vsaki lekarni

K 3

Zitno oene v Budimpešti.

Dne 27. februarja 1912.

Termin.

Pšenica za april 1912	za 50 kg	11-78
Pšenica za oktober 1912	za 50 kg	10-98
Rž za april 1912	za 50 kg	10-56
Koruzza za maj 1912	za 50 kg	8-89
Koruzza za julij 1912	za 50 kg	8-78
Koruzza za avgust 1912	za 50 kg	8-50
Oves za april 1912	za 50 kg	10-19

Samo vsakdanja uporaba
francoskega žganja
Brázay
krepi mišice in živce.
Dobiva se povsod.

Ivandska grenčica „MARS“
je najboljšje čistilno sredstvo.
Okusa je slano-grenkega, ni neprijeten, — celo otrokom ni zopern. —
Glavni zastopnik za Kranjsko: Franc Schantel, Ljubljana, Frančiškanska ul.
Zaloga v 1 Ljubljanskem javnem skladišču, Krisper-Tomažič, družba z o. z.

Serravallo^{vo}
železnato Kina-vino
Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
Povzroča voljo do jedi, okrepa živce, pobojša kri in je rekonvalescentom in melokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
„Izborni okus.“
Večkrat odlikovano.
„Nad 7000 zdravniških spričeval.“
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Darkovlje. 4484

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 308-2. Srednji zračni tlak 30-76 mm.
februar
Čas opazovanja
Stanje barometra v mm
Temperatura v C
Vetrovi
Nebo
26. 2. pop. 737-3 13-4 sl. jug del. jasno
9. zv. 740-9 7-0 brezvetr. jasno
27. 7. zj. 743-3 1-8 „ meglja
Srednja večerajšnja temperatura 9-15 norm. 0-9-2 Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Zahvala.
Za vse izraze srčnega sočutja povodom bolezn in smrti našega preljubega soproga, ozir. očeta, brata, strica in svaka, gospoda 769
Alojzija Hiti
c. kr. poštnega poduradnika
kakor tudi za toli časteče spremstvo dragega pokojnika k večnemu počitku, izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, osobito pa ravnatelju ljublj. pošte velenec g. Struklju in vsem cenj. gg. uradnikom in stanovskim kolegom rajnika, ter vsem darovalcem prelepin vencev našo iskreno globoko zahvalo.
V Ljubljani, 27. februarja 1912.
Žalujoči ostali.

V najem se da ali tudi prodaja (zavoljo družinskih razmer) blizu Pragerskega, zelo dobro idoca
pekarija
z vsemi potrebščinami, in zraven tudi gostilna z vsem gospodarskim orodjem, vozmi, konjem itd. Tudi nekaj njiv. Natančnejše podatke daje, ako se priloži znamka: Franc Agroz, Rajhenburg, Štajersko. 771

Zahvala.
Ob prebriski izgubi naše nad vse ljubljene soproge, odnosno matere, stare matere in tašče, gospe
Marije Jesenko roj. Eržen
se nam je izkazalo od vseh strani toliko odkritega sočutja, da nam je nemogoče, vsakega posebej zahvaliti.
Bodi izrečena tem potom vsem onim, ki so nam iskazali sočutje ter spremili drago pokojnico na zadnji poti, najiskrenejša zahvala. Zlasti pa se zahvaljujemo darovalcem prekrasnih vencev.
V LJUBLJANI, dne 24. februarja 1912.
Žalujoči ostali.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi. v. v. v.
Reservni fond K 22.700.000-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115.390.000-61.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vsega slovensko-narodno upravo.
Vse polnoletne dalje
Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 101 vplačili.
Generalno zastopstvo v Ljubljani
Vse polnoletne dalje
Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 101 vplačili.
V Ljubljani, v Gosposki ulici št. 12.

